

DOLENSKI LIST

STUDIJSKA KNJIŽNICA
MIRANA JARCA
NOVO MESTO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto - Izhaja vsak četrtak - Posamezna številka 15 din - LETNA NAROČNINA 600 din, polletna 300 din, četrtletna 150 din; plačljiva je vnaprej - Za inozemstvo 1200 din oziroma 4 ameriške dolarje - TEKOČI RAČUN pri Mestni hranilnici - Komunalni banki v Novem mestu št. 606-70/3-24

Štev. 31 (541)

Leto XI

NOVO MESTO, 4. AVGUSTA 1960

UREJUJE uredniški odbor - Glavni in odgovorni urednik Tone Gošnik - NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg št. 3 (vhod iz Dilančeve ulice) - Poštni predal Novo mesto 33 - TELEFON uredništva in uprave št. 127 - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - TISKA Casopisno podjetje - Delo - v Ljubljani

2436 ha: za mleko in meso

Kmetijsko gozdarsko posestvo (KGP) Novo mesto prerašča v dolenski kmetijski kombinat - Dve nasprotji: premalo zemlje in preveč ali boj za seno in proti senu - O načrtih novomeškega KGP: 1000 krav molznic, 500 bebi-bif goveda, 800 glav mlade plemenske živine in 1200 bekonov

Ko pijemo zjutraj belo kavo ali se v poletni vročini svežimo z jogurtom, najbrž nihče ne pomisli na 2436 ha zemlje, ki jo upravlja KGP Novo mesto. Od Planine na Partizanskem Rogu do plodnega šentjernejskega polja pa tja do Klevčeva se raztezajo te površine. Največ je košenic, zato se bomo pomudili danes najdlje na področju kmetijskega obrata Črmošnjice. Košenice so na Planini, Pogorelcu, Gačah, Stalah, Suhem vrhu, Ribniku, Ponikvah, Gričah, Smrečniku, v Komarni vasi in na Toplem vrhu, oddaljenih hribih v Partizanskem Rogu. Od 800 do 960 m visoko nad morjem leže; tam se bori trava z grmovjem, gozdom, vremenom in s plitkimi kraškimi tli. Dolenska ščava - sem nebotič nazval vse te hribe, polne čiste zraka in čudovitega zelenila, toda zelo revne z vodo. Divji prašiči, medvedji in srne domujejo še danes tam. Kadar koli boste poletni odšli na košenice, boste lahko ob razkopanem mravljišču zasledili kosmatinčeve stopinje, drugod spet sledove divjih parkljev, ki so z močnimi čekani razrili zemljo in potepali travo, da bi človek mislil: glej, tu so pa imele čarovnice ponoči svoj zbor.

redno z bojem za seno teče boj proti senu - boj razuma. Če pretehtamo vse našete težave, jih je toliko, da je seno s košenic zelo drago. Kako si pomagati? Rešitev so našli agronomi. Težko dostopne košenice na Gačah, Pogorelcu, Ponikvah in Suhem vrhu bodo spremenili v pašnike. Od srede maja do srede oktobra se bo tam vsako leto pasla plemenska živina iz delovišč kmetijskega obrata Črmošnjice. To je boj proti senu, prav za prav boj proti težavam pri košnji, sušenju in spravilu sena. Z gnojenjem za košnje dostopnih košenic bodo tam hkrati povečevali donos sena. Hlevskega gnoja je dovolj, saj so vsi obrati živinorejski.

brigade, ki bodo priskočile na pomoč. Zda pa stopimo na Gače in Stale in si ogledimo letošnjo bitko za seno.

Zaslava na visokem drogu

Ko smo z džipom zavili po cesti mimo Komarne vasi in zasopli navkreber, smo med drevjem na visokem drogu opazili vzhajajočo trobojnico. - To so Stale! Tam je tabbor! Je na kratko pojasnil šofer. Med tem smo prispeli. 11 šatorov šestorčkov, razporejenih v polkrogu, taborne kuhinje in seveda, kar je najvažnejše, 35 mladih brigadirjev in brigadirka 5. čete Taborniške mladinske delovne brigade. PARTIZANSKI ROG Novo mesto. Komandirja Franca Koprivca sem našel med šotori.

- V petek, 24. julija, na dan vstaje, smo prišli sem. 17 tabornikov nas je bilo v prvi skupini. Tukaj je bilo še vse prazno. Hitro smo postavili šotore in pričeli urejati tabor. V soboto je deževalo, v nedeljo je prišlo za nami še 15 občinskih in okrajnih štipendistov, ki delajo v naši četi. Tabor sprti izpopolnjamo; ostali bomo tako dolgo, dokler ne bo posušeno vse seno na Stalah.

O delu nisem povpraševal, saj sem se namenil popoldne z njimi na košenice, njihovo delovišče... Nekdo je zavpil: Zbor za kosilo! Kmalu nato so v senel drevja in grmovja sede skupine pri jedi.

- Kakšna je hrana? - Dobra! Mmm! Poskusite, so me povabili. Ko sem poskusil, sem bil presenečen. Mariji Kraševc, kuharici, ki hodi vsak dan iz Komarne vasi v tabor kuhat, sem povedal: Če bi doma jedel tako, bi bil debelejši!

Kmalu so vsi pojedli. Dežur- (Nadaljevanje na 3. strani)

Delavci Gozdnega obrata Novo mesto, ki so prihiteji na pomoč pri košnji na Gačah in Pogorelcu, se po malic spet veselo odpravljajo s kosami v rokah nad travico...

Traktoristi - lep napredek

Okrajni prvak je postal že drugič Jože Veršec iz KZ Bizeljsko

Na posestvu Mestni log pri Metliki je bilo v nedeljo 31. julija okrajno tekmovanje traktoristov in kmetijskih strojnikov, ki so ga organizirali društvi kmetijskih strojnikov iz Brežic in Novega mesta, Okrajna zadruga zveza Novo mesto in kmetijsko - tehnična komisija pri Okrajnem odboru Ljudske tehnike. Tekmovanja se je udeležilo

21 najboljših traktoristov in kmetijskih strojnikov našega okraja, tekmovalni program pa je obsegal oranje, spretnostne vožnje s prikolico in teoretični izpit.

Kmalu po deveti uri so zabrneli »Ferguson« in traktoristi ter strojniki so se razdelili na tekmovalne skupine. Med tem ko je ena skupina orala, je druga skupina tekmovala v spretnostnih vožnjah, tretja pa je odgovarjala strokovni komisiji na teoretična vprašanja. Dan je bil izredno lep in vroč, da je teklo od čela, vendar je tekmovalje potekalo v redu.

Strokovnjaki, ki so ocenjevali tekmovanje, so bili mnenja, da so traktoristi in strojniki na splošno pokazali lep napredek v obvladovanju strojev in v delu z njimi. Veselje je bilo gledati mlade traktoriste, s kakšnim poletom in praktične naloge tekmovalnega programa. Po končanem tekmovanju je bilo zborovanje traktoristov in kmetijskih strojnikov, na katerem je govoril o pomenu kmetijskega strojništva podpredsednik OZZ Lojze Pajnič, ki je tudi razdelil nagrade najboljšim tekmovalcem. Izmed članov je dosegel največ točk Jože Veršec iz KZ Bizeljsko, ki je sedaj že drugič okrajni prvak-traktorist. Med mladinci je bil najboljši Frane Bogene iz KZ Novo mesto.

Mimo predstavnikov navedenih organizacij, ki so pripravile tekmovanje, se ga je udeležilo tudi član republiške kmetijske tehnične komisije Ing. Jenček. Zal smo tudi na tem tekmovanju pogrešali več članov kmetijskih zadrug, zlasti pa mladih zadrugnikov in drugih naprednih kmetovalcev. Stroj in človek, ki z njim dela, sta danes najvažnejša pomočnika pri obdelavi zemlje, ne samo posestev in kmetijskih zadrug, pač pa tudi zasebnikov!

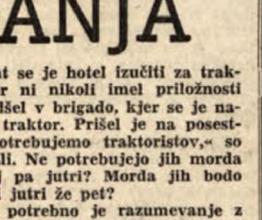
Mimo predstavnikov navedenih organizacij, ki so pripravile tekmovanje, se ga je udeležilo

Na Grmu se je začel v torek višji traktorski tečaj. Organizirala sta ga Okrajni komite LMS Novo mesto in Okrajna zadruga zveza. Obiskuje ga približno 40 tečajnikov, ki so že opravili nižji traktorski tečaj v mladinskih delovnih brigadah.

Dva milijona ton jekla več

Jugoslavija proizvaja danes 1 milijon 200 tisoč ton valjanega in vlečenega jekla. Po podatkih strokovnjakov bomo leta 1970 proizvajali tega jekla že nad 3 milijone ton. To veliko povečanje proizvodnje bo osnovano na povečanem izkoriščanju toplotno-električnih in kemijsko-električnih procesov pri dobivanju elektrolitnega jekla in surovega železa.

V nedeljo: Videm-Krško!

Automoto društvo Videm-Krško vabi v okviru prireditve občinskega praznika na mednarodno speedway motorne dirke, ki se bodo začele v nedeljo popoldne ob 15. uri na stadionu »Matije Gubca« v Krškem. Sodelujejo najboljši vozači iz Avstrije, Nemčije in Jugoslavije! Ne zamudite edinstvene ga športnega užitka!

POSEBNO POROČILO:

Konstantin Veliki prešel Krko!

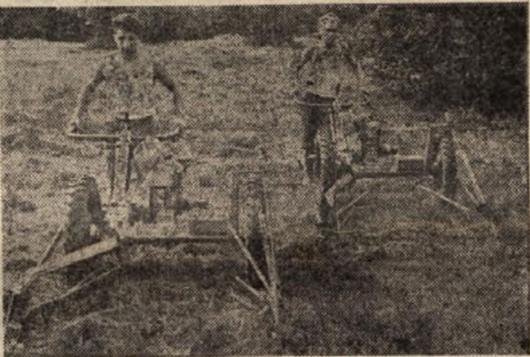
V ponedeljek popoldne je Konstantin Veliki s svojo vojsko prešel Krko. Za prehod preko reke si je izbral most pri Dragi blizu Bele cerkve. Številni domačini so se zgrnili ob mostu, da bi bili priča temu zgodovinskemu dogodku. Sto padeset konjenikov in 350 vojščakov je zagrmož bez mostnice. Konjeniki so bili oboroženi s kratkimi meči, okoli ramen pa so jim plapolali dolgi beli vojaški plašči. Na telu je jedil Konstantin Veliki, po rojstvu iz Naisa (Nisa), sedaj rimski imperator.

Na drugi strani mostu je vohod v naselbino domačinov. Pričakujejo Konstantina.

Rožljanje z meči in peketanje konjskih kopit je vlivalo strah ljudem, ki so opazovali prehod preko reke. Konjeniki so bili že mimo. Nato so prišli pešci s čeladami, kratkimi meči in v platinenih oblačilih. Z njihovih obrazov sta odsevala pogum in odločnost...

Prizor iz filma, ki ga italijansko filmsko podjetje Jonia Film snema pri nas. Prizorišča pripravljajo Dubrava film, Zagreb. Naslov filma: Konstantin Veliki. Glavni vlogi: Cornel Wilde in Bellinda Lee.

Vojščaki-statisti: Janec, Peter, Jože, Tone. In še 346 drugih. Med njimi lahko spoznaš Šentjernejčane, ljudi iz Bele cerkve, Drage in od drugod. Povedali so, da so s svojimi novimi oblačili in s tem, da se je kolo časa premaknilo za tisoč in več let nazaj, nadvse zadovoljni. V dnevih, ko se udinjajo za rimske vojščake, moč njihovih žena ne seže do njih. Saj so vendar vojščaki pod poveljstvom Konstantina Velikega! Tako vsaj trde nekateri »rimski« Šentjernejčani, ki so v ponedeljek popoldne v belih oblačilih, oboroženi do vratu, z rujnim cvičkom gasil hudo željo osvajačev v gostilni ob Krki...

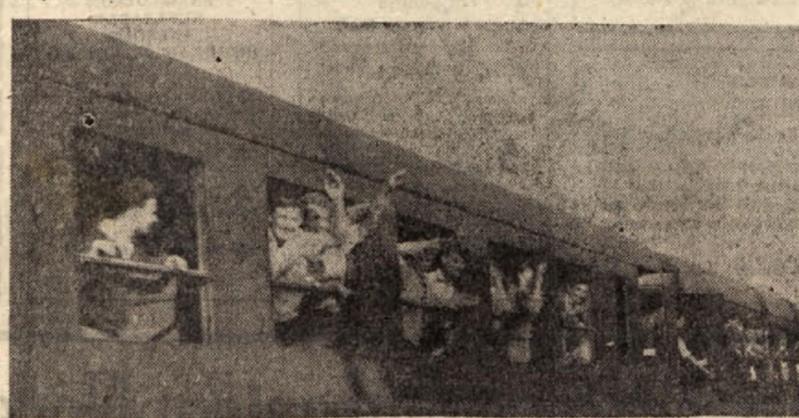

Na vseh travnikih in tudi na košenicah uporabljajo, če je to le mogoče, ročne motorne kosilnice, saj zaleže vsaka za osem koscev. Na sliki: motorni kosilnik med košnjo na štalskih košenicah.

Iz košenic: pašniki!

Zato smo rekli, da se bije tu tihi, zagrizeni boj, ki poteka že vsa leta po vojni. Letos bodo na črmošnjških košenicah izbojevali zadnjo bitko. Vzpo-

izvojevan je v toliko meri, da prihodnje leto ne bo več težav s košnjo in spravilom sena ne težko dostopnih košenicah. Pomanjkanje sezonskih delavcev bodo nadomestili delavci gozdnih obratov in mladinske

XIII. novomeška MDB »MILKA SOBAR-NATAŠA« je odšla v soboto zjutraj na delovišče avtomobilske ceste v Srbijo. Pri odhodu sta brigadirje tople pozdravila prof. Ema Musar v imenu okrajnega odbora Socialistične zveze in Lado Saje za OK LMS

DA BO VEČ ZANIMANJA

V četrtek, 28. julija, je bila v Novem mestu skupna seja upravnega odbora Okrajne zadruga zveze in sekretariata Okrajnega komiteja LMS. Pobudo za sejo je dalo pismo, ki sta ga CK LMS in Glavna zadruga zveza LRS poslala vsem kmetijskim zadrugam, občinski in okrajnim komitejem LMS ter okrajnim zadrugnim zvezam. Pristotni so razpravljali o delu vaše mladine v okviru sekcij mladih zadrugnikov. Znano je, da kaže mladina na vasi precejšnje zanimanje za delo, vendar ponavadi KZ tega razpoloženja ne izkoristijo v zadovoljivi meri. Delo mladih zadrugnikov je na posameznih področjih na zelo različni stopnji. Ponekod se še borijo z začetnimi težavami, ne najdejo vsebine svojega dela, zato se usmerjajo na različna področja, ki niso vezana na program zadruga.

V prihodnjih petih letih bomo v našem okraju potrebovali nad 700 kmetijskih delavcev z visoko kvalifikacijo. Potrebovali bomo strokovnjake vno gradnike, sadjarje, potrebovali bomo traktoriste. Oglejte si naše primer:

kmečki fant se je hotel izučiti za traktorista. Ker ni nikoli imel priložnosti za to, je odšel v brigado, kjer se je naučil voziti traktor. Prišel je na posestvo. »Ne potrebujemo traktoristov,« so mu povedali. Ne potrebuje jih morda danes. Kaj pa jutri? Morda jih bodo potrebovali jutri že pet? Skratka: potrebno je razumevanje z obeh strani. Po sklepu CK LMS bo teklo delo mladih zadrugnikov po vsej okviru mladinske organizacije na vasi. S tem pa ni rečeno, da bi morale KZ pokazati manj zanimanja za delo mladih zadrugnikov. Sekcija mladih zadrugnikov bo ena izmed oblik dela mladine. Mladi zadrugniki bodo odstranili iz svojih programov vse tiste naloge, ki niso vezane na program KZ, oziroma posredno ali neposredno na kmetijsko proizvodnjo, na družbenopolitične naloge socialistične preobrazbe vasi, na upravljanje in strokovno izobraževanje, ampak bodo tako naloge po svojih interesih opravljali v okviru aktivna Ljudske mladine. (Op)

Športni bazen: vsak ponedeljek zaprt!
Uprava zdravilišča Dol. Toplice obvešča javnost, da je športni bazen vsak ponedeljek zaradi čiščenja zaprt.

VREME
OD 4.-14. AVGUSTA:
Izprava se deloma sončno s krajevnimi plohami, okoli 10. avgusta večje padavine in je nekoliko hladno, po 10. avgustu nekoliko ublažanje vremena.
Dr. V. M.

Za živahnejši delavski turizem

V Ljubljani je bilo ustanovljeno novo poslovno združenje »IZLETNIK«

Do sedaj smo v naši turistični dejavnosti pogrešali podjetje, ki bi se bavilo izključno z domačim turizmom. Znano je, da si naši delovni kolektivi, šole in ustanove želijo ogledati našo ožjo domovino. Največkrat se zgodi, da nimajo na razpolago prevoznih sredstev. Na drugi strani pa so avtobusna podjetja, ki imajo kapacitete avtobusov slabo izkoriščene. Razgovori med temi podjetji so pokazali, da je potrebna turistična agencija, ki bi se bavila z izleti. **Gospodarska podjetja Ljubljana-Transport, Avtopromet Gorica, Avtopromet Kranj in Transturist Škofja Loka** so organizirali poslovno združenje Izletnik.

V enem mesecu poizkusnega delovanja je združenje pridrilo že sedemdeset izletov, katerih se je udeležilo 25.600 članov raznih kolektivov. Številke so pokazale, da so delovni kolektivi zainteresirani za spoznavanje naše domovine. »Izletnik« ima v načrtu prirejanje standardnih izletov na Stajersko, Primorsko, Dolenjsko in drugam. Ti izleti bodo vsakih štirinajst dni ali tri tedne. Izlete bodo vodili študentje, ki se bodo prej pripravili in našli ustrezno gradivo o krajih, skozi katere bodo potovali.

Ena izmed važnih nalog, ki si jo je zadala agencija, je poživitev delavskega turizma. Mnoga podjetja danes še ne razpolagajo s svojimi avtobu-

si, s katerimi bi lahko ob sobotah ali nedeljah zapeljala kolektiv na izlet. Delavec, ki ves teden stoji pri stroju, si želi v nedeljo oddiha. Hoče videti nove kraje in spoznavati ljudi. Industrijskega delavca zanima delo poljedelca in obratno. Ti izleti bodo pripomožili pri spoznavanju našega gospodarstva.

Organizirali bodo tudi šolske izlete, izlete vaških zadrugarjev na razne kulturne prireditve v večje centre, kot na primer obisk ljubljanske dramske opere in podobno.

K uspešnemu začetku delovanja turistične agencije »Izletnik« so pripomogle tudi izvirne zamisli, kot n. pr. pri-

rejanje piknikov, obisk vasi s folklornimi zanimivostmi itd.

Direktor turistične agencije »Izletnik« tovariš Peter Škrinjar je v nedavnem razgovoru z novinarji med drugim poudaril tudi veliko možnost prirejanja izletov na Dolenjsko. V obdobju poizkusnega delovanja »Izletnik« je bilo prirejenih na Dolenjsko okoli deset izletov. Izletne točke so največkrat Otočec, Dolenjske in Šmarješke Toplice, pa tudi Novo mesto in Gorjanci.

Turistična agencija »Izletnik« želi sodelovati z vsemi potovalnimi uradi v Sloveniji.

Upajmo, da bo »Izletnik« izpolnil vrzel v domačem turizmu. (bp)

»Nova Evropa se poraja v Rambouilletu«, je zapisal tik pred sestankom med predsednikom de Gaullem in kanclerjem Adenauerjem pariški časnik »Paris Presse«, ki ga imajo za na pol uradno glasilo francoske vlade. Da bi bilo bralcem jasno, za kakšno Evropo gre, je časnik pod glavnim naslovom napisal poljsko: »Proti sovjetskemu avtorizmu, britanskemu čakanju in ameriški mahovanju.«

Zdaj je sestanka v dvorcu Rambouillet konec. Adenauer se je poslovil in odšel nazaj v Bonn. O glavnih zadevah je govoril z de Gaullem med štirimi očmi. Po razgovorih ni bilo objavljeno nobeno sporočilo, ne uradno ne neuradno. Zato ne vemo dosti več, kot smo vedeli pred sestankom, čeprav bo s časom postalo najbrž marsikaj jasno.

Zato bo najbolje pogledati naslov v »Paris Presse«, ki je bil brez dvoma »navdihnjen« od zgoraj. »Nova Evropa«, kakršno si zamisljata oba zaborodna državnik naj bi bila očitno regionalna skupnost v zahodnem bloku, ki bi bila vsekar del tega bloka, a bi imela še svoje notranje posebne poglede in disciplino. To bi bil v bistvu blok v bloku, ker ne gre samo za gospodarsko integracijo ali združevanje šestorice (Zahodna Nemčija, Francija, Belgija, Holandija, Luksemburg in Italija), ampak za mnogo trdnjšo povezavo v političnem in ideološkem smislu. Kdor pozna politiko in nazore starega kanclerja iz Bonna, ne bo v dvomih, kakšno politično in ideološko enoto si zamislja.

Nesorazmerno s tajnostjo razgovorov med de Gaullem in Adenauerjem je to srečanje spremljala izredno velika publiciteta. Zahodno časopisje je brez kolen in kraja ugibalo o tem, kaj sta oba državnik govorila in kakšne bi

tegnile biti posledice njihovih sklepov. V tem pisanju ni zaostajalo britansko časopisje, saj je znano, da »Britanija čaka«, ko naha med svojimi obveznostmi do štirinajstih držav oziroma do države Britanske skupnosti narodov in šestorice v Evropi. Eno je gotovo: Britanija bo pristopila k evropski šestorici samo takrat, če bo res morala to storiti in če ne bo imela nobenega drugega izhoda. Skratka, če bo ugotovila, da so za zmerom minili časi, ko je London še lahko — kot jezicek na tehtnici — uravnaval »evropsko ravnovesje«. Zato bo

čeprav Adenauer baje ni hotel sprejeti zamisli o političnem vodstvu Francije kot voditeljice »zahodnoevropske tretje sile«, po tem sestanku se bolj zblížili. Vse torej kaže, da iščeta podporo druga druge, in to vsaka za svoje posebne težave in skrbi.

Francija bi rada dobila brezpogojno podporo Zahodne Nemčije za svojo politiko (oziroma vojno) v Alžiriji ter za svoje odnose z drugimi afriškimi ozemji, medtem ko bi rada Zahodna Nemčija dobila brezpogojno podporo Fran-

De Gaulle in Adenauer

Macmillanov obisk v Bonnu desetega avgusta izrednega pomena, ker bo do njega prišlo tako kmalu po sestanku med de Gaullem in Adenauerjem. V začetku septembra pa bo britanski premier obiskal še de Gaulle in — krog bo sklenjen, vsaj za nekaj časa.

Toda kaj je z drugimi članicami Male Evrope (Italija, Belgija, Holandija in Luksemburg)? Ali bodo te države kar tako priklimalje vsemu, kar sta de Gaulle in Adenauer zmenila v Rambouilletu. To se najbrž ne bo zgodilo, saj imajo nekatere izmed teh držav zelo tesne stike z Veliko Britanijo. Toda Francija in Zahodna Nemčija sta brez dvoma tako močni, da lahko izvajata hudi pritisk na te države. Z druge strani pa je sestank v dvorcu Rambouillet služil tudi temu namenu, da sta se Francija in Zahodna Nemčija dogovorili o čisto dvostranskih odnosih. Očitno je namreč, da sta se obe državi,

glede Berlina in morda celo vzhodnih meja, ki jih Adenauer — kakor je razvidno iz njegovega zadnjega govora v Frankfurtu — ne priznava. Če bi prišlo do tega, bi moral predsednik de Gaulle seveda preklicati svojo izjavo, v kateri je dejal, da ima vzhodne nemške meje, kakršne so zdaj, za dokončne.

Dejavnost glavnih pobornikov »nove Evrope« je potemtakem zelo živahna in bo sprožila še celo vrsto korakov in zapletov. Zakaj ne gre samo za »sovjetski avtorizem«, britansko čakanje in ameriško mahovanje, kakor je zapisal »Paris Presse«, ampak tudi za iste sile v Zahodni Evropi, ki na probleme Evrope in današnjega sveta ne gledajo skozi naočnike bonnskega kanclerja. In če bodo te sile dovolj dejavne in dovolj zbrane, utegne zahodnoevropska integracija potekati v nekoliko drugačni smeri, kakor si jo je zamislil dr. Adenauer.

Tatovi pred sodiščem

V torek, 2. avgusta, se je začel pred novomeškim okrožnim sodiščem proces proti Jožetu Jermanu — delovodji, Francu Susteršiču — zidarskemu mojstru, Jožetu Sinkovcu — skladiščniku in Ivanu Bobiču — vodji plekarske skupine. Obtoženci se zagovarjajo za dejanja, ki so jih zagrešili pri podjetju SGP Pionir Novo mesto. Obtožnica jih bremeni grabeža, zlorabe uradnega položaja in pravic ter ponarejanja in uničevanja uradnih listin. Obtoženega Jožeta Jermana krivi obtožnica, da si je protipravno prilastil sam ali s pomočjo soobtožencev za 1 milijon 363.000

dinarjev gradbenega materiala, last SGP Pionir; Franc Susteršič si je protipravno prilastil sam ali s pomočjo soobtožencev za nad 700.000 dinarjev gradbenega materiala, last SGP Pionir; enako bremeni obtožnica še Jožeta Sinkovca (za 464.000 dinarjev) in Ivana Bobiča (za 96.000 dinarjev). Z zlorabo uradnega položaja so si pridobili in tako oškodovali podjetje vsi skupaj za okoli 700.000 dinarjev.

O poteku obravnave in sodbi bomo podrobneje poročali v naslednji številki našega lista.

Po Sevnici in njeni okolici se je pretekli teden hitro razširila žalostna novica o hudi nesreči, ki se je pripetila v tamkajšnjem taboru predvojaške vojske. Ker kroži okrog te nesreče tudi precej netočnih govoric, smo prosili organe, ki so vodili preiskavo o nesreči, za točne podatke, kako je do žalostnega dogodka prišlo. Eden izmed mladincev je 27. julija našel ob Savi zarjavel naboj za vojaško puško. Čeprav so bili obvezniki že prvi dan poučeni, da ne sme imeti nihče v taboru ostrih nabojev, čeprav so jim starešine pregledali prilago in jih ponovno svačili glede tega, ta mladinec ni upošteval izdanih povelj. Zašel je na skrivaj z nožem čisti zarjavel naboj, naslednji dan pa ga je vtiaknil v kuskio Mauser, ki jo je dobil za čas vj v taborišču. Puško je sicer hotel izprazniti, vendar tega ni mogel napraviti, ker je bil naboj le preveč zarjavel in zato je neuporaben za vlaganje in izpraznjenje puške. Ne da bi kogarkoli v taborišču obvestil o tem, je postavil puško z vtiaknim nabojem nazaj v stojalo k orožju drugih fantov iz svojega voda.

28. julija zvečer so se mladinci vrnili iz kina v Sevnici, med njimi tudi mlk. Jože Judež. Eden izmed obveznikov ga je naprosil, naj mu

za stražo posodi svojo puško, v šotoru štev. 4 je Judež v temi nevede segel po puški, v kateri je našel oster naboj, misleč seveda, da je tovariš posodil svojo puško. Mladinec je puško preizkusil s tem, da jo je odprl, takoj nato pa sprožil in s tem smrtno zadell Judeža v glavo. Projektel je nato prebil platno še drugega šotora, za katerim se je slučajno nahajal mladinec Oton Pavkovič in tudi tega smrtno ranil v male mozgane. Med prevozom v brežlisko bolnišnico je Pavkovič umrl.

Tako sta zavoljo nesrečnega slučaja ob življenje dva mlada fanta. Nesreča se je zgodila zaradi velike nepravilnosti mladincev, ki je našel za Savo staro in zarjavelo municijo ter se začel z njo igrati, namesto da bi jo kakoj oddal svojemu starešini. Čeprav poučen o nevarnosti orožja, se je ta mladinec proti vsem ukazom lotil nevarnega dejanja, ko je puško napojil, pa zaradi zarjavelega spodnjega venca naboja ni mogel več potegniti iz puške. Nepravilno dejanje je poslabšal še s tem, da je o dogodku močal in žal se je prav zaradi tega neljuba in huda nesreča tudi pripetila.

Predsednik kongoske vlade Patrice Lumumba do zahteval od Varnostnega sveta, naj pošlje v Kongo opazovalce, ki bodo nadzirali umik belgijskih čet. Izrazil je nezadovoljstvo s sporocilom belgijske vlade, da bo za zdaj umaknila samo 1500 izmed 12.000 pripadnikov svojih oboroženih sil v Kongo. Poudaril je, da »belgijska vlada misli, akcije generalnega sekretarja OZN in svetovne organizacije v celoti.«

Stalni sovjetski delegat v OZN Arkadij Soboljev je poslal predsedniku razorožitvene komisije OZN pismo, v katerem sporoca, da je sovjetska vlada proti sestanku komisije in sodi, da njeno sklicanje ni umestno, pač pa zagovarja obratno razorožitveno problema na Generalni skupščini OZN.

Predsednik švedske vlade Tage Erlander je izjavil, da reakcionarni krogi na svetu skušajo v zadnjem času pravi problem, na katere zadeve Švedska in s katerimi se borijo tudi druge moderne države, v vzdušno zvezo z notranje-političnimi ukrepi na Švedskem. To je bil odgovor na izjavo predsednika ZDA Eisenhowerja, ki je v Chicagu omenil neko »nam prijateljsko evropsko državo« ki ima izredno visok odstotek samoravnih in alkoholizma in v kateri vlada socialistična ureditev.

Predsednik kitajske vlade Cu En Laj je izjavil, da so na svetu danes vojaški bloki, kot je SEATO, ki je sovršen do Kitajske in s katerim hočejo Kitajski okoliščiti. »Mi pa smo za miroljubno koeksistenco.« je pripomnil Cu En Laj. Zastopnik ameriškega zunanjega ministristva je ocenil to izjavo kot propagandno.

Na parlamentarnih volitvah na Cipru so dobile vse mandate politične skupine, ki jih vodita izvoljena predsednik in podpredsednik Cipra Makarios in Kučuk.

Londonski »News Chronicle« piše, da je v velikem južnoafriškem koncentracijskem taborišču blizu mesta Benoni zaprtih nad 14.000 Afričanov, večinoma mlajših od 31 let.

Kratke iz raznih strani

DELOVNO RAZMERJE GOSPODINJSKIH POMOČNIC IN POSTREŽNIC

(Nadaljevanje in konec)

Do izrednega plačanega dopusta do 7 dni v kolegarskem letu ima gospodinjstva pomočnica pravico v nujnih zasebnih opravkih (smrt v ožji družini in podobno). Delodajalec mora gospodinjstvom pomočnici, ki živi z njim v skupnem gospodinjstvu zagotoviti primeren stanovanjski prostor, ki ustreza stanovanjskim razmeram gospodinjstva. Ob prenehanju delovnega razmerja se mora gospodinjstva pomočnica iz stanovanja izseliti. V primeru bolezni, ko ne more gospodinjstva pomočnica opravljati svojega dela, jo mora delodajalec na njeno zahtevo en mesec odbrzati v svoji oskrbi, lahko pa ji za ta čas preskrbi primerno oskrbo drugod. V takem primeru mora gospodinjstva pomočnica povrniti delodajalcu stroške oskrbe v višini vrednosti oskrbe, ki je določena v delovni pogodbi za hrano, stanovanje in drugo.

Z odredbo o minimalnih zneskih plač gospodinjstvih pomočnic in postrežnic, objavljeno v Uradnem listu LRS št. 17/60, ki je stopila v veljavo 3. junija 1960, so določeni minimalni zneski plač, ki so odvisni od obsega gospodinjstvih del, znanja, ki ga dela zahtevajo in delovno dobo, ki jo ima gospodinjstva pomočnica; za gospodinjstvo pomočnico, ki samostojno gospodinjstvo opravlja samostojno vsa gospodinjstva dela, znaša minimalna mesečna plača 12.000 din; za gospodinjstvo pomočnico, ki samostojno kuha in ima nad 10 let delovne dobe — 10.000 din, za gospodinjstvo pomočnico, ki opravlja gospodinjstva dela, pomaga pri kuhi in ima delovno dobo daljšo od 1 leta — 7.500 din in za gosp. pomočnico, ki opravlja razna gospodinjstva dela razen kuhanja in ima delovno dobo do 1 leta — 6.000 din. Te mesečne plače so določene v čistih zneskih in vsebujejo tudi vrednost prejemkov v naravi, ki pa za celotno oskrbo, to je za hrano in stanovanje ne sme biti večja od 60 odstotkov čiste plače. To vrednost prejemkov v naravi ocenita delodajalec z gospodinjstvo pomočnico ob sklepanju delovne pogodbe v okviru do 60 odstotkov od čiste plače.

Delodajalec so dolžni urediti delovna razmerja gospodinjstvih pomočnic in postrežnic v skladu z navedenim zakonom in odredbo o minimalnih plačah. Ker je odredba o minimalnih zneskih plač prišla veljati s 3. junija 1960, to je 8 dan po objavi v Uradnem listu, morajo delodajalci takoj sporočiti Zavodu za socialno zavarovanje in v Novem mestu oziroma njegovim podružnicam Crnomelj, Brežice, Videm-Krško in Sevnica, s prijavo o spremembi nove zneske plač, ki so v skladu v gornjih navodilih oziroma predpisi. Novi zneski bodo socialnemu zavarovanju podlaga za osnovo pri določanju pravic iz socialnega zavarovanja v slučaju delovne nezmožnosti gospodinjstve pomočnice in za predpisovanje prispevka za socialno zavarovanje.

Prispevek za socialno zavarovanje ostane nespremenjen za gospodinjstva pomočnice in postrežnice in znaša 25 odstotkov; delodajalec se bo odmerjal tudi v bodoče le od osnove 6000 din, ne pa od dejanske plače, kar znaša 1500 din na mesec. Proračunski prispevek, ki ga plača delodajalec kot dosedaj, pa je odvisen od dejanske plače, ki vsebuje tudi vrednost v naravi (hrana, stanovanje). Po navodilu o preračunavanju pogodbenih plač delavcem določenih kategorij, objavljenemu v Uradnem listu FLRJ 43/58, bo znašal proračunski prispevek na primer od 450 do 1.200 din na mesec, če prejema gospodinjstva pomočnica plačo od 6000 do 13.250 dinarjev. Proračunski prispevek se povisla nad 1250 din le v primeru, če znaša plača gospodinjstva pomočnice nad 13.250 dinarjev na mesec. V tem primeru se povisla prispevek za 50 dinarjev za vsakih 450 din povisane plače nad zneskom 13.250 dinarjev.

Prijavo o zavarovanju s točnimi podatki mora vložiti delodajalec za gospodinjstvo pomočnico in postrežnico v 8 dneh po nastopu službe njegde na to, ali je delovno razmerje sklenjeno na poizkušnjo, za določen ali nedoločen čas. Ravno tako so vložiti v istem roku odjava, če preneha delovno razmerje ali sprememba prijave za primere, če se spreminja plača, če odpade družinski član, ki ima pravico do zdravstvenega varstva iz naslova gospodinjstve pomočnice in je to pravico izgubil zaradi dopolnjenega 16 leta starosti oziroma če se šola do 25 leta starosti ali če se rodi otrok, ki ga je treba prijaviti kot družinskega člana s prijavo o spremembi.

Postrežnice nimajo pravice do letnega dopusta, kot imajo to gospodinjstva pomočnice. Tudi mesečni zneski minimalnih plač niso predpisani zanje. Za postrežnico so določeni minimalni zneski plač na uro in znašajo: za postrežnico, ki samostojno kuha — 45 din; če opravlja gospodinjstva dela in pomaga pri kuhi — 40 din; če pa opravlja razna gospodinjstva dela razen kuhe — 35 din. Če prejema postrežnica tudi hrano pri delodajalcu, ne sme biti vrednost iste večja od 60 odstotkov določene minimalne plače na uro.

V delovno knjižico, ki jo mora imeti vsaka oseba v delovnem razmerju, ne sme vpisovati delodajalec za svojo gospodinjstvo pomočnico oziroma postrežnico ča zaposlitev. Ta podatek vpiše v delovno knjižico zavod za socialno zavarovanje oziroma njegova podružnica, kjer je taka oseba zavarovana in sicer takrat, ko preneha delovno razmerje pri enem delodajalcu.

Do sedaj je le majhno število gospodinjstvih pomočnic vključenih v posamezne sindikalne organizacije in zato nimajo možnosti, da bi se seznanile s pravicami in z dolžnostmi, ki izhajajo iz delovnega razmerja. Zato bi bilo koristno za vsako gospodinjstvo pomočnico in postrežnico, ki še ni vključena v sindikat, da se zanima pri občinskem sindikalnem svetu za vključitev v eno izmed sindikalnih organizacij, ker te večkrat seznanjajo svoje članstvo o vprašanjih, ki so koristna za vse članstvo.

Rudi Hrvatina

Požar v Zburah

V četrtek, 21. julija, smo s strahom gledali, kako se v hudi sopari približujejo črni oblaki in nam grozijo s točo in gromom. Štutili smo nesrečo. Res nam ni prizanesla. Okoli enajste ure je strela zažgala hlevsko poslopje, last posestnice Jožete Mrgole v Zburah pri Smarjeti. Požar se je razširil na vse poslopje. Da ni zajel še dva in pol metra oddaljene stanovanjske hiše, kozočila in sosednjih poslopij, se moramo zahvaliti domači gasilski četi. Ta je v petih minutah prispela na mesto požara. Pri gašenju so prizadevno pomagale tudi žene in dekleta. Ključ na pomoč so se odzvali tudi gasilci iz Smarjete, vendar je med tem časom domača gasilska četa že omejila požar, tako da se ni razširil na sosednja gospodarska poslopja.

Prizadevnost in pomoč gasilske čete je preprečila milijonsko škodo, ki bi nastala, če bi se požar razširil. Mrgoletova je utrpela 98.000 din škode. Zgorelo je seno, nekaj drobnega orožja in del strehe.

Jože Goranc

Dve žrtvi nesrečnega slučaja

Prijetelj — in sovražnik

Z mladincem na traktorski pogon so mladinci v drugi polovici julija delavci, zaposleni pri izmetalski zadrugi Brežice. Delovodja Jože Ruper je bil na stroju in je spuščal snopce štita med zobata železna valja. Ko je začel stroj nekega nagajati, je opozoril strojniki Ruperja, naj prvenca spuščati snopce v stroj, ker ga bo ustavil. Tedaj je nameraval Ruper pogledati na levo stran stroja, zato je sprožil z levo nogo čez odprtno navajilo, pri tem pa mu je spodrisnilo v leva noga je prišel med zobata valja. Stroj se je ustavil sam. Med zobjem je Ruperja držalo približno 20 minut, dočker niso odvisli vjake, ki držijo oba valja. Pomočnikom je nogo do kolena strgalo ter zmečkal in so mu jo morali zaradi tega v bolnišnici odrezati.

Prijatelj — in sovražnik

V naše življenje prodirajo stroji, vedno več strojev. Ti nam bodo pomagali, da bomo opravili dela bolje, hitreje in z manj truda. Vendar stroj nima možgan, zato reže, meče, tupa, seka in žaga vse, kar pride vanj — tudi človeka. Ljudje, ki delajo s stroji, morajo to vedeti, kakor moramo vedeti, kjer nam je naš stroj najbolj nevaren. Pri delu s stroji moramo biti zelo previdni, paziti in premišljeni, ker se v nesprotnem stroju — prijatelju lahko spremenim v stroj-sovražnika, ki nam strože po zdravju in življenju!

»TOBI«

Tovarna termo-električnih proizvodov — BISTRICA — POŠTA LIMBUŠ PRI MARIBORU — proizvajala in dobavlja:

- ELEKTRICNE STEDIŁNIKE, štiriplošne z in brez termostata, triplošne z in brez termostata, dvoplošne z in brez termostata — ELEKTRICNE PEČICE z dvoplošnim kuhalnikom s termostatom — ELEKTRICNE PEČICE s termostatom.
 - ELEKTRICNE KUHALNIKE: dvoplošne, s pokrovcem, skupna moč 2500 W, dvoplošne brez pokrova, skupna moč 1700 W.
 - ELEKTRICNE INFRA PEČI za sobe in kopalnice, skupna moč 1800 W.
 - KOMPRESORSKE HLADILNIKE 120 litrov — Trajno gorče domače pečl za 85, 75 kub. metrov.
- KVALITETA NAŠIH PROIZVODOV je enaka uvoznim, zaradi tega dajemo na termo-električne proizvode 1 do 2 leti garancije, za hladilnike pa 3 do 5 let.
- Kupujte samo »TOBI« proizvode, ker so najboljši za vsako gospodinjstvo! — Naša stalna servisna služba je v vseh večjih mestih FLRJ. — Naš znak »TOBI« jamči za kvaliteto!

GRADBENO INDUSTRIJSKO PODJETJE

»INGRAD« — CELJE, LJUBLJANSKA CESTA ŠTEV 16,

gradi vse vrste visokih in nizkih gradenj po konkurenčnih cenah. — Dobra organizacija podjetja, sodobna lahka in teška mehanizacija, vozni park, specializirani obratni, pojačana in mehanizirana obrtna dejavnost jamči za hitro, solidno in ceneno gradnjo.

Zadovoljstvo investitorjev je jamstvo naše kvalitete!

Sladkogorska tovarna kartona in papirja

Sladki vrh, pošta Sentilj, železniška postaja Sentilj, Telefon: Maribor 38-94

- Proizvajala: ovojne papirje, papir za tekstilne tuljake, erenc papir, surovil strešni karton, izolacijski karton in razne druge kartone. — Odkupujemo v vsaki količini odpadni papir in odpadne krpe. Stremimo za dvigom proizvodnje!
- Savremena tehnika za sve grane priverde i javne službe.
 - Sta je atom i kako služi čoveku.
 - Tehnika u domaćinstvu i svakodnevnom životu.
 - Popust na železnici i brodovima.

Pomlad socialističnega gibanja v Novem mestu

(Nadaljevanje in konec)

Nastope proti režimskim zborovanjem je vodil s peščico akademikov dr. Lenard Lotrič, tedanji koncipient pri dr. Karlu Slancu. Dr. Lotrič (po domače so ga nazivali »Luter«) je bil med prvimi slovenskimi brezkonfesionalci in izdajatelj »Svobodne misli«, ki je izhajala v Pragi, kjer je dokončal pravniške študije.

Ta grupa akademikov — pok. Gregore Jože, dr. Pintar Rihard, odvetnik v Celju, upokojeni srezi načelnik Legat Janko, sedanjji sodnik Svajcar Stanko — je v akademski sobi v tedanjem »Narodnem domu« v Novem mestu skupaj z dr. Lotričem prirejala skromne čakanje, na katerih so se sestajali mladinci iz obrtnih in trgovskih krogov, s katerimi so nastopali na dramskem odru, medtem ko so na teh večernih sestankih po ustnemih predavanjih prešetali vse za tisto dobo važne ali pomembne dogodke v zvezi s prognozo socialistične logike, da bo zaradi trenj imperialističnih blokov prišlo do izbruhov vojne, kar se je uresničilo leta 1914. Predavanja na teh čakanjih je večkrat vodil tudi dr. Celestin Jelenc, ki je bil skupaj z dr. Lotričem koncipient pri dr. Karlu Slancu. V to grupo akademikov

se spadal tudi Karl Turk, ki je umrl l. 1955 v Novem mestu kot upokojeni sodnik okrožnega sodišča. Podobne sestanke in večerne diskusije sta vodila dr. Lotrič in dr. Jelenc tudi v prilični sobi stanovanjske zgradbe dr. Slanca s starejšimi simpatizerji in pristajali socialnodemokratske stranke, med katerimi so bili posebno zavedni Franc Falkner, šef bolniške blaginje, in njegov sodelovalec ali souslužbenec I. Osterman, pekovski pomočnik pri peku Mehora na Glavnem trgu. Jože Mirič, Franc Kmetič, pekovski pomočnik pri peku Grmu na Glavnem trgu, železniški skladiščnik Rihard Trvdry in njegov pomočnik Rudolf Turk, čevljarški pomočnik Alojz Match ter tiskarska črkostavca I. Blaž in Janko Strnad, od katerih je bil Blaž nekaj časa predsednik v jeseni 1911 ustanovljenega delavskoprosvetnega društva »Vzajemnost«, za njim pa Janko Strnad.

Ta skupina v priličju Slančeve hiše je delovala pod geslom »Vzajemnost«, dokler je Vzajemnost obstajala, pozneje pa samostojno ter so se teh sestankov udeleževali tudi akademiki iz Narodnega doma.

Vsako leto je prišel nekakrat v Novo mesto iz Trsta tamošnji državnozborni poslanec Jože Kopac, ki je vodil železničarsko strokovno zdru-

ženje »Društvo pravne zaščite«, ki je v imenu tega strokovnega združenja naprej zborovalo z železničarji v Müllerjevji gostilni v Bralju, nato pa je imel vsakikrat tudi politično javno zborovanje socialne demokracije v gostilni svojega brata Leopolda na Glavnem trgu, v zgradbi na oglu pod bivšo Smeletovo kavarno.

Izven mesta so se akademiki sestajali s kmečko, obrtno in trgovsko mladino ali v že prej omenjenih gostilnah pri Pintarju v Kandji in Murnovi na Drski ali na Matohevem domu na Drski.

S temi akcijami v zvezi s sokolskim delovanjem so bila izglašena in odpravljena nasprotovanja med gimnazijsko mladino ter obrtnim in trgovskim naraščajem, ki so večkrat dovedla do spopadov in preteпов obeh taborov pod geslom boja »med sulfuški in lerpobci«.

Socialnodemokratsko gibanje je odobravalo in s simpatijami spremljalo delovanje »Preporodovcev«, ker je videlo v njih revolucionarne borbe za rešitev jugoslovanskega vprašanja, vendar pa za socialistično gibanje cilji in težnje »Preporodovcev« niso bili nikakoli posnemanja potrebna novost, ker je bilo jugoslovansko vprašanje že pred nastopom »Preporodovcev« obravnavano in

rešeno kot sestavni del socialističnega gibanja, kakor sta to določili in odličili Tirolska resolucija v letu 1909 in njej sledeča »Balkanska konferenca« v letu 1910. Sploh je pa socialnodemokratsko gibanje oficijalno razglasilo parolo: »Balkan balkanskim narodom!«

Socialistični tabor je obravnaval in podpiral vsako napredno »gibanje«, ki je bilo usmerjeno proti velenemu škemu prodiranju ali pritisku na vzhod — Drang nach Osten — in proti prislilnemu varuštvo avstrijske kamariške reakcije nad podjarmljenimi in po svobodi hrepenječimi narodi.

S telovadnimi in pevskimi nastopi pod firmo »Dolenjskega pevskega društva« ali pa »Sokolov« v bližnji okolici na izletnih točkah kakor na primer na Hribu pri Mervarju, na športnem prostoru gostilne Murn na Drski ali v Smeletovi gosti med Zabjo vasjo in Ragovem je prišlo do zblížanja mestne napredne mladine z vaško mladino, ki dotlej ni imela nobenega stika s kulturnim življenjem mestnega prebivalstva.

Izbruh prve svetovne vojne je z mobilizacijo večine akademske, obrtne, trgovske in kmečke mladine nemogočil in zavril nadaljevanje tega dela.

Stanko Svajcar

2436 ha: za mleko in meso

(Nadaljevanje s 1. strani)

Ni je zaklical: "Na delo!" v potkrogu med šotori so se zbrali brigadirji in brigadirke, "oboroženi" z grabljami in vilami. Kratak posvet: ena skupina odide na ta konec, druga pa drugam — in že hitijo na košenice. Motorni kosilnici sta nakošili dovolj trave. Raztresanje redi, obračanje murve in grabljenje. Med kratkim odmorom, ko smo obrnili in prepustili delo soncu, sem v senci grmovja ujel čas za pogovor:

— Od kod ste se zbrali? Kaj študirate? sem bil radoveden. — Iz Metlike! Iz Brežic! Iz Novega mesta! Iz Vidma-Krškega! Iz Crnomlja! so se vrstili odgovori. Ugotovili smo, da so Posavje, Dolenjska in Bela krajina zastopane v enaki meri. Studijski sestav je še bolj pester. Stiri študentje matematike, dva študenta prava, eden gradbenik, ena romanistka, ena medicinka, tri iz srednje kmetijske šole, ena iz administrativne in dve iz šole za medicinske sestre. To je 15 študentov, ki so se izmed 132 vabiljenih odzvali vabilom občin in okraja. Skupaj s taborniki, ki so jim pripravili tabor, sušijo seno

na Stalah v Partizanskem Rogu. Med njimi so se že našli izkušenejši, ki se spoznajo na to delo. Janez Zajc, pravnik, in Albert Rečević, gradbenik, sta že zbrala vsak svojo delovno skupino. Eni grabijo, drugi delajo kopicke, drugi spet nakladajo na traktorsko priklopo. 8 ton sena bi spravili vsak dan če ne bi nagajal dež. Če pa jih vprašate, kako se počutijo, odgovarjajo:

— Lepo je tu zgoraj! Povabili so nas, pa smo prišli! Ko bomo posušili vse seno, se vrnemo domov.

Doma jih čakajo starši, bratje in sestre. Nekateri so nameravali na morje, drugi spet k sorodnikom ali na študentsko počitniško popotovanje. Vsi pa pravijo, da je na črmošnjiških košenicah zelo lepo.

70 hektarov v dveh dneh

Delovodja Ivan Lubej, ki vodi košnjo na delovišču Stale, Gače in Pogorelec, se zaskrbljeno ozira v nebo. Povedal mi je, da študira na srednji kmetijski šoli na Grmu.

— Na Stalah bo šlo, toda Gače in Pogorelec, tam je še 100 hektarov! S strojnimi kosilnicami se tam ne da kositi. Kdaj in kako bomo pospravili?

Pomoč pride, kadar se je najmanj nadejal. Obratovodja Gozdnega obrata Novo mesto

Franc Kosmač, delavec Gozdnega obrata Novo mesto, je postal na Gačah kuhar in ekonom hkrati. Kar pogosteje ga, kako zna obračati kuharico! Paziti je treba, da se kaj ne prismoji, saj je v hribu na Gačah 50 koscev, ki bodo močno ječli, ko bo ura poldna!

Franc Koplnč je v ponedeljek pripeljal 50 koscev. Bilo je precej skakanja zaradi hrane, stanovanja in vsega, kar bi moralo biti že pripravljeno, pa so vse le nekako uredili. V taboru na Stalah so jim skuhal prvo kosilo. Nato so odšli na Gače, kose so zarezale v travo. Ko sem drugi dan zjutraj prišel tja, nisem mogel verjeti. V dolini pod košenicami je v senci dreves že stalo majhno naselje, skoro vsa trava na Gačah pa je že bila pokošena.

— Kako reže? sem vprašal kosca Jožeta Iljaža, sicer delavca gozdnega obrata Novo mesto.

— Veste, dobro reže, pa tudi slabo. Tako je pač, po kavici kosa slabo reže! Za kosca mora biti klobasa in pol litra vina, potem se pa kosa lom!

V kuhinji se je med tem že kuhalo obilno kosilo; kmalu je prispela še "mahorka" (tako pravijo ruskemu džipu) s celo zakladnico v prikolici. Salamo, žganje, kruh in še vrsto živil je pripeljala. Koseci so posedli v senco in malicali. Kmalu nato so se med seba

»Za danes bo dovolj, naredili smo zadnje kopicke, zdaj pa veselo v taboro so se menili brigadirji in brigadirke na Stalah, ko smo jih minuli teden obiskali sredi dela.

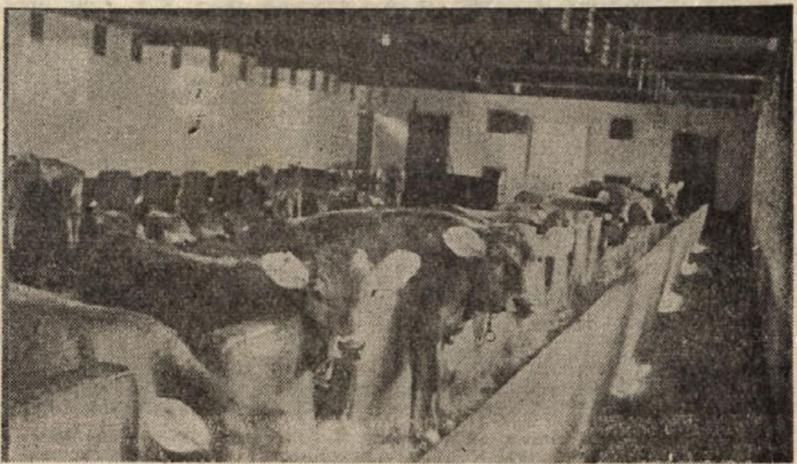
stene padajoče trave in klepanje kos zarezali v nebo prvi prešerni vriski. Tako je pač, prazen žakej ne stoji pokonci. "Mahorka" zdaj dan za dnem vozi iz Novega mesta hrano in vse kar potrebujejo kosci na Gačah in taborniki na Stalah. Iz kuhinj se vije dim, 85 ljudi spravlja vsak dan nove in nove tone sena s košenic. 50 delavcev Gozdnega obrata Novo mesto je v dveh dneh pokosilo 70 ha košenice na Gačah in se že lotilo onih na Pogorelcu.

Novi obrati in delovišča

Cloveški razum bo premagal težave. Kmetijski strokovnjaki pri KGP so pripravili načrt, ki bo letos in v prihodnjih dveh letih uredil cestne in v nižinskih predelih bodo na deloviščih kmetijskih obratov gojili krave molznice, ki bodo dajale mleko za Novo mesto in za pitanje »bebi-bif« goveda in bekonov, na višinskih predelih pa plemenško živino, ki se bo vse poletje pasla na košenicah. Le na laže dostopnih košenicah bodo še kosili. Veliki načrt predvideva štiri kmetijske obrate. Naštetimo jih po vrsti:

Na kmetijskem obratu Crmošnjice bo 5 delovišč: na Crmošnjicah in Blatinu bodo gojili krave molznice. Čredinski pašniki za govedo so tam že urejeni. Večji del krme silirajo, le 300 ton sena na višje ležičih travnikih posušijo. Delovišči Ribnik in Planina se bosta specializirali v rejo plemenške živine. Krmno s področja Ribnika bodo silirali, sušili pa na področju Stal, Komarne vasi in Rese. Na Planini bodo del krme silirali, del sušili, ostalo potrebno seno pa dobili s Skrilj in z Golobinjskega. Plemenško živino z obeh delovišč bodo vodili na letno pašo na Ponikve, kjer je že urejena zasilna lopa za živino, napajališče in stanovanje za čredarja, ter na Gače in Pogorelec, kjer je vse to še treba urediti. Peto delovišče so Ovčice, kjer v hlevih na Poljanah in v Soteski že redijo krave molznice in pitajo bebi-bif bikce.

Kmetijski obrat Novo mesto je najmanjši. Delovišča Graben, Zalog in Brčava vas redijo zaradi bližini Novega mesta predvsem krave molznice. V Zalogu že pitajo 180 bebi-bif bikcev, na Grabnu pa je že urejeno pitališče za 600 bekonov. Tu in v Družinski vasi bodo gojili tudi plemenške svinje, ki bodo dale pitališču 60 odstotkov mladih prašičkov za pitanje.

To so mlade plemenške teličke v sodobnem hlevu na Planini. Njihove starejše vrstnice se pasejo na Ponikvah, one pa bodo morale še malo odrasti, da bodo zrele za sočno zeleno travo na košenicah. V hlevih na Planini — od tu je izhodišče za planinski dom na lepi Mirni gori! — je prostora za 130 glav plemenške živine.

Kmetijski obrat Trška gora ima 4 delovišča: Trško goro, Strugo, Družinsko vas in Klevevž. Tudi tu bo živinoreja dajala predvsem mleko za novomeške potrošnike. Na delovišču Trška gora bodo redili 100 krav molznic, na Strugi 24 krav molznic, v Družinski vasi 12 krav molznic in 18 plemenških svinj, v Klevevžu pa 60 krav molznic. Tam je tudi pitališče za 100 bebi-bif bikcev, ki jih že pitajo.

Ostane še obrat Šentjernej

že zgrajeni, nove pa gradijo na Ribniku, Trški gori, Grabnu, v Orehoviči in v Zalogu. Povsod urejajo izmolzišča, gnojila in sodobna napajališča. Vsak dinar se trudijo uporabiti kar najbolje gospodarno. Na Ponikvah je lopa za živino že zgrajena, prav tako bo treba zgraditi še na Gačah. Tudi stanovanja so predvidena na vseh deloviščih. Vsak obrat ima svojo mostno tehnilno, saj so delavci plačani po učinku. Vsak novi kilogram teže pomeni za delavca del njegove

Kombinat za mleko in meso

2400 ha površin ima KGP Novo mesto. 500 ha bodo predali gozdarjem, saj tam tudi trava ne uspeva. Ostalih 1900 hektarov daje zdaj krmno za 500 krav molznic, 320 bebi-bif bikcev, za 350 glav plemenške živine in nekaj sto prašičev pitancev. Približno 2500 litrov mleka dajo krave molznice na dan za potrebe Novega mesta.

To je del tega, kar tako velike površine z umnim kmetovanjem lahko dajo. Zato so z velikim načrtom — prej smo našli njegove številne naložbe — določili več. Čež dve leti bo imelo Kmetijsko gozdarsko posvetstvo Novo mesto v svojih hlevih 1000 krav molznic, 500 glav goveda bebi-bif bo v pitanju, 800 glav mlade plemenške živine bo mukalo v hlevih in se paslo po košenicah, razen tega pa bodo vsako leto prodali na trgu še 1200 prašičev bekonov. Stalež goveje živine se bo torej povečal za več kot enkrat. Mleka bo mnogo več. Čež dve leti bo Novo mesto dobilo vsak dan povprečno 7 tisoč litrov mleka. Pri tolikem številu krav molznic to ni velika količina, toda sena teleta, bebi-bif govedo in prašiči bekonji ga bodo precej popili.

Dva tisoč tristo glav goveda in 7 tisoč litrov mleka na dan pa pomeni za Dolenjsko nov kmetijski kombinat. MILOŠ JAKOPEC

Tia na pokošeni košenici so gladka, da kar drsi. Brigadirji taboriške čete so to koristno uporabili. Seno zgrabilo na kup, upre se vanj z grabljami in vilami in ga rinejo po strmini navzdol. Ko je kup dovolj velik, oblikujejo iz njega kopicke, če pa je pri roki traktor, naložijo seno na voz.

v delovišču Orehoviča, Brezovica in Draškovec. V Orehoviči bodo gojili krave molznice in pitali bebi-bif bikce, delovišče Brezovica se ukvarja s sadjarstvom in hmeljarstvom ter redi le toliko živine, da ima dovolj gnoja, na delovišču v Draškovecu pa bodo gojili plemenško živino. To je veliki načrt KGP Novo mesto, povedan v nekaj besedah.

Voda, hlevi, gnojenje, stanovanja...

Ivan Oven, delovodja delovišča Blatnik, je med razgovorom z ing. Francem Peterlinom odločno poudaril.

— Tovariši inženir, naše krave so že 10 let ježne, letos moramo dobiti vodo!

Voda je v vseh višinskih predelih obrata Crmošnjice največji problem, pa tudi tega bodo odpravili. Na Blatinu, Ribniku, Gačah in Ponikvah bodo še letos zgradili pri studenčih zajetja in ploskovne zbiralnike. Vodo je treba zbrati v jeseni in spomladi, ker studenci poleti presahnejo. Hlevi za 1200 glav goved so

plače. Na vseh deloviščih bodo še v letošnji jeseni pričeli graditi koritaste betonske silose za spravlanje silaže, na vseh košenicah pa bodo v prihodnjih dveh letih iztrebili grmičevje in posamezna drevesa, ki rasejo na škodo travi in razen tega zelo ovirajo košnjo.

KGP Novo mesto se je usmerilo v živinorejsko proizvodnjo. Osnova zanjo je travništvo. Vsak kmet ve, da je treba gnojiti tudi travnik. To vedo tudi pri KGP. V nižinskih predelih travnike že gnojijo, še letos pa bodo pričeli »gnojiti« tudi košenice in pašnike na višinskih predelih. Triletni kolobar gnojenja bodo uporabljali: eno leto hlevski gnoj, eno leto gnojnico in eno leto umetna gnojila. Letos in prihodnje leto do spomladi bodo na vsakem hektaru košenice potrosili 900 kg umetnih gnojil: 500 kg Thomasove žindre, 200 kg kalijeve soli in 200 kg nitromonkala.

Nekatera delovišča so že povezana z lepimi gozdnimi cestami, nekaj cest pa je treba še urediti. S telefonom so povezana že vsa delovišča.

NAČRTOVANJE

NOV OBRAT ZA PROIZVODNJO PAPIRJA je stekel 27. julija v tovarni celuloze v Prjedorju. Za zdaj obratuje samo prvi stroj; za proizvodnjo papirja z zmogljivostjo 15.000 ton papirja letno.

ZAGREBSKA TOVARNA »DINDIN« se je močno uveljavila s proizvodnjo izredno kakovostnih strojev za izdelavo paražničkovega koncentrata. V začetku julija so poslali večje število teh strojev v Sovjetsko zvezo in na Poljsko. Skupna vrednost izvoženih strojev je 400 milijonov deviznih dinarjev.

SKORAJ VSE GOSPODARSKE PANOGE V MAKEDONJI so v preteklem polletju povečale proizvodnjo bolj kot je predvideval plan. Industrijska proizvodnja je bila za 19,1 odst. večja kot v istem obdobju lani ali za 2 odst. večje kot predvideva družbeni plan. Proizvodnja elektroindustrije je narasla za 61,3 odst. živilske za 31,8 odst., kovarska za 37,8 odst. itd.

NOVA MODERNA TOVARNA bombaže trikotarje in konfekte bo začela delati že letos v Imotskem. Za gradnjo in nabavo strojev so porabili 250 milijonov dinarjev.

NOTRANJEPOLITICNI TEDENSKI PREGLED

Naše gospodarstvo je doseglo pomembne uspehe v letošnjem prvem polletju. Raven industrijske proizvodnje je 4 odstotke nad planiranim; v primerjavi z istim obdobjem minulega leta je letošnja industrijska proizvodnja za 18 odstotkov večja. O tem smo pisali že v eni prejšnjih številkih, toda danes razpolagamo z novimi podatki. Velja poudariti, da sta posebno visoko nad planirano stopnjo porasta proizvodnje kovinska in živilska industrija. — V kovinski za 20 odstotkov več kot je bilo planirano, v živilski pa 14 odstotkov. Nad planom se giblje proizvodnja v črni in barvni metalurgiji, industriji nekovin, gradbenega materiala, usnja, obutve in gume, nato v kemični, lesni in tekstilni industriji.

Naše gospodarstvo v prvem polletju 1960

Proizvodnja premoga se giblje na planirani ravni, v nekaterih ostalih industrijskih panogah, razen ladjedelništva, pa je proizvodnja steer večja kot je bila lani, vendar pa nekoliko pod planom. Posebno močan porast je zabeležila usnjarska industrija, ki jo pospešuje veliko povpraševanje na trgu. Večjo proizvodnjo nafte so omogočila nova nahajališča. Proizvodnja električne energije se odvíja po planu, toda to zaenkrat ne ovira proizvodnje in porasta ostalih industrijskih panog, še posebno, ker se naglo razvija predelovalna industrija, ki troši manj električne energije. Vse to utegnejo poslabšati neugodne hidrološke razmere v drugi polovici leta, ko bodo lahko spet prišli v poštev ukrepi za varčevanje te energije, ne glede na večjo proizvodnjo termocentral.

Zelo pomembno je, da naraščanje proizvodnje ni zastavljeno (kar so nekateri pričakovali) po sklepu Odbora za gospodarstvo ZIS, da se zaustavi nadaljnji porast skupnih kreditov gospodarstvu za obratna sredstva. Ta ukrep je vplival na povečanje vlaganj v obratna sredstva iz skladov podjetij, povečana pa so tudi posojila iz republiških družbenih skladov, hkrati pa so se zmanjšali krediti Narodne banke za obratna sredstva. To se bistveni čini, ki so prispevali k zmanjšanju investicijske potrebnosti. Od januarja do maja 1960 so se investicijske vloge povpele do indeksa 135, toda skupni indeks za maj in junij (132) kaže, da investicijska potrebnost pada in da se vrača v okvirje plana.

V letošnji prvi polovici leta smo izvozili znatno manj kot je bilo planirano, uvozili pa toliko več. Po planu za tekoče leto bi morali izvoziti za 25 odstotkov več kot lani, izvozili smo pa le 18 odstotkov več, medtem ko smo uvozili kar za 13 odstotkov več kot pa je določal plan (namesto 12 kar za 15 odstotkov več kot lani). Pri tem pa je moramo upoštevati razliko med prvim in drugim tromesečjem: indeks uvoza v prvem tromesečju (145) je resno ogrožal uvozno-izvozno bilanco, zato pa toliko bolj pomirjevalno vpliva na uvoz v drugem tromesečju (indeks 109). Torej je bil uvoz v tem tromesečju manjši kot pa ga je predvideval plan, kljub temu pa še ne tako, da bi bil uvoz v vsem prvem polletju v okvirju plana. Zdaj je vse (tudi vsklajevanje izvozno-uvozne bilance) odvisno od izvoza industrijskih izdelkov, kajti kaže, da ne bo moč izpolniti plana izvoza kmetijskih proizvodov (v vrednosti 54 milijard dinarjev). Večje investicije v živinorejo so angažirale precejšnje izvozne viške koruze in vplivale na zmanjšanje ponudbe ne le koruze, temveč tudi živine.

Gradbena dejavnost je za 4 odstotke presejala plan, 8 tem v zvezi je zanimivo, da so zaloge (posebno apna) za 20 odstotkov večje kot decembra lani, čeprav so zaloge opeke in strošne lепенke enake. Zaradi obsežnih gradenj se je podražil gradbeni material za približno 11 odstotkov.

Visoka potrebnost v vseh oblikah je vplivala na gibanje cen. Le-te so za 6 odstotkov višje kot lani, pri tem pa je značilno, da se kmetijski proizvodi za 9 odstotkov dražji, industrijski pa za 2 odstotka. Glede na to, da so življenjski stroški za 9 odstotkov višji kot so bili lani, in pa, da so večji tudi nominalni dohodki delavcev in uslužbencev, so realni dohodki ostali na isti ravni kot so bili v istem obdobju lani. Zelo pomembno je, da so v vseh tistih podjetjih, kjer so uvedli nagrajevanje po učinku, realni dohodki delavcev in uslužbencev znatno višji kot so bili lani.

To so glavne značilnosti gibanja našega gospodarstva v prvem polletju tega leta.

IZ DELA ORGANIZACIJ SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA

Statut SZDL Jugoslavije

Na sestanku podružnice, na katerem se volijo delegati za volilno konferenco krajevne organizacije, izvolijo tudi predsednika, sekretarja in blagajnika podružnice. Do izredne izvolitve predsednika pride na predlog odbora krajevne organizacije ali na zahtevo tretjine članov.

Člen 15

Da bi uspešneje izpolnjevala naloge, ustanovi krajevna organizacija sekcije za raznovrstne dejavnosti, ki združujejo člane Socialistične zveze in ostale državljane v skladu z njihovo zainteresiranostjo pri določenih problemih družbenega življenja.

Sekcijo vodi sekretariat sekcije, ki ga imenuje odbor krajevne organizacije.

Člen 16

Najvišji organ Socialistične zveze na področju občine je konferenca organizacije Socialistične zveze v občini.

Redna občinska konferenca organizacije Socialistične zveze je vsake dve leti. Redno konferenco skliče občinski odbor.

Izredno konferenco občinske organizacije Socialistične zveze skliče po potrebi občinski odbor na svojo pobudo ali na zahtevo tretjine krajevnih organizacij s področja občine.

Konferenca organizacije Socialistične zveze v občini odloča veljavno, če ji prisostvujejo delegati, ki predstavljajo najmanj dve tretjini

članstva, sklepe pa sprejema z navadno večino glasov navzočih delegatov.

Konferenca občinske organizacije Socialistične zveze obravnava celotno dejavnost občinske organizacije Socialistične zveze, občinskega odbora in odloča o prihodnjih nalogah organizacije s svojega področja.

Člen 17

Občinski odbor izvaja sklepe konference in vodi delo organizacije med dvema konferencama.

Občinski odbor sklepa o velikosti področij krajevnih organizacij Socialistične zveze in podpira njihovo dejavnost pri uresničevanju smotrov Socialistične zveze.

Občinski odbor sprejme pravilnik o izvedbi volitev v krajevnih organizacijah Socialistične zveze.

Občinski odbor izvoli na prvi seji iz svojih vrst izvršni odbor; predsednika, podpredsednika, sekretarja, blagajnika in potrebno število članov.

Izvršni odbor skrbi za izvajanje sklepov občinskega odbora in vodi delo organizacije med dvema sejama občinskega odbora.

Za izvajanje nalog formira izvršni odbor komisije in druge pomožne organe.

Nadzorni odbor izvoli na prvi seji iz svojih vrst predsednika.

OKRAJNA ORGANIZACIJA SOCIALISTIČNE ZVEZE

Člen 18

Organizacija Socialistične zveze v okraju združuje vse občinske organizacije Socialistične zveze na področju okraja.

Najvišji organ organizacije Socialistične zveze v okraju je okrajna konferenca organizacije Socialistične zveze.

Redna konferenca organizacije Socialistične zveze v okraju je vsaki dve leti. Redno konferenco skliče okrajni odbor.

Izredno konferenco skliče po potrebi okrajni odbor na svojo pobudo ali na zahtevo tretjine občinskih organizacij Socialistične zveze s področja okraja.

Okrajna konferenca organizacije Socialistične zveze odloča veljavno, če ji prisostvujejo delegati, ki predstavljajo najmanj dve tretjini članstva, sklepe pa sprejema z navadno večino glasov navzočih delegatov.

Okrajna konferenca organizacije Socialistične zveze obravnava celotno dejavnost organizacije Socialistične zveze v okraju, okrajnega odbora in nadzornega odbora med dvema konferencama in sklepa o prihodnjih

nalogah organizacije s svojega področja.

Konferenca izvoli okrajni odbor in nadzorni odbor.

Člen 19

Okrajni odbor izvaja sklepe okrajne konference organizacije Socialistične zveze, povezuje in usmerja delo občinskih organizacij Socialistične zveze med dvema konferencama.

Okrajni odbor Socialistične zveze izvoli na prvi seji iz svojih vrst izvršni odbor; predsednika, podpredsednika, sekretarja, blagajnika in potrebno število članov.

Izvršni odbor skrbi za izvajanje sklepov okrajnega odbora in opravlja tekoče posle med dvema sejmama okrajnega odbora.

Za izpolnjevanje nalog formira izvršni odbor komisije in druge pomožne organe.

Nadzorni odbor izvoli na prvi seji iz svojih vrst predsednika.

ORGANIZACIJA SOCIALISTIČNE ZVEZE V OBLASTI IN POKRAJINI

Člen 20

Organizacija Socialistične zveze v avtonomni Kosovsko-metohiški oblasti in avtonomni pokrajini Vojvodini združuje vse organizacije Socialistične zveze v občini oziroma okraju in področju oblasti oziroma pokrajine.

Najvišji organ Socialistične zveze v avtonomni Kosovsko-metohiški oblasti je konferenca oblasti, v avtonomni pokrajini Vojvodini pa pokrajinska konferenca.

Trideset dni je minilo...

Taborniška mladinska delovna brigada »PARTIZANSKI ROG« je v nedeljo zvečer doživela najvišje priznanje: štirikratno udarnišvo za izredne uspehe v enomesečnem delu v opekarnah Zalog in Prečna ter na obratu KGP v Zalogu — Trideset udarnikov in 32 pohvaljenih — Temelji za taborniški dom v Novem mestu so ustvarjeni

Ogenj ob Temenici je ugasnil. Nič več ne odmevajo v noč koraki straž in z ognjišča tete Vide se ne kadi več. In delavcem v opekarnah Zalog in Prečna je jutraj kar nekam hudo. Navadili so se nasmejanih obrazov brigadirjev in res je tako, kot je izjavil delovodja zaloške opekarne: »... s pomočjo brigadirjev smo razbremenili naše delavce in jih prenesli v popolnansko izmenjo, ki nam je zelo potrebna, ker ne moremo kriti vseh potreb po opedi, predvsem po vodakah... Vsi brigadirji, do zadnjega, se zelo trudijo; vedno me sprašujejo za delo, nikdar nočejo stati križem rok... Zelo nam uga- ja že to da ste sploh prišli

na delo. Našim v podjetju sem na sestanku delavskega sveta rekel: »hvalevredno je že samo to, da so sploh hoteli delati in priti v brigado, ko bi ven- dar lahko vse poletje preležali ob morju ali na počitnicah...« Z brigadirji so se zelo razumeli tudi vsi naši delavci in zelo godrnjajo, če jim brigadirji, ki so se na delo že navadili, vzamem na drugo delovno mesto...»

Sto fantov in deklet je v nedeljo zvečer zadnjikrat sedlo k tabornemu ognju v taboru med Prečno in Zalogom. Tako, kot je dejal delovodja v Zalogu, so izzvenele tudi pohvale predstavnikov delovnih kolektivov iz obeh opekarn. Resničen ponos je prešinal od ognjnja obzarjene obraze, ko jim je za uspehe, dosežene v enomesečnem delu v brigadi to- plo čestitil predsednik OK LMS Slavko Dokl, za njim pa je sekretar Okrajnega odbora SZDL Roman Ogrin. Delovna storilnost ni bila v zadnjih 10 dnevih nič manjša: narobe — brigadna norma v tej delovni dosegla celo 162 odstotkov. Vsako popoldne so hiteli »rostopoljci na delo, da bi naredili še več, kot so zmogli v dopoldanskih urah. Ob nedeljah so jim dvakrat prišli na pomoč še taborniki iz St. 3. ž. Novoga mesta in nekateri prijatelji brigadirjev, ki med tednom delajo doma. Vse štiri čete so neustrahovano delovale, še vedno pa je dosegla največje uspehe 3. četa pri izdelovanju opke. Res da so imele druge čete težje delovne pogoje, a vse so pokazale zgled požrtovalnega, nesebičnega dela in ljubezni do ustvarjanja novih dobrin v korist skupnosti in organizacije.

Mar mislite, da ne bi bilo lažje sedeti vsi julij doma, brati knjige in hoditi na Loko na kopanje in veslanje, se sprehajati in preganjati dol- čas? O, lažje bi pač bilo — pa tudi manj koristno. Taborniška MDB »Partizanski Rog« je s prostovoljnimi delom svojih 100 članov in članic v ju- liju zaslužila pribl. 600000 dinarjev čistega dobička, med- tem ko so sami pokrili vse stroške prehrane in režije v brigadi! Denar je namenjen za nov taborniški dom, ki naj bi stal v Ragovem logu v Novem mestu — kot shajlišče Odrda gorjanskih tabornikov in taborniški center novomeškega okraja. Seveda s 600 tisočniki še ne bodo mogli postaviti le- pega in praktičnega doma — toda začete je tu, osnovno so si ustvarili s trudom svojih rok in pri tem pokazali toliko vztrajnosti, pripravnosti in požrtovalnosti, da jim bo vna- prej prav gotovo pomagala ljudska oblast, vodstva naših političnih organizacij pa so jim tako pomoč že obljubila.

Uspeh pa ni bil dosežen le v delu. Brigada je živela razgla- bano sportno, kulturno-zabav- no in politično-ideološko delo, pri čemer je znala poiskati po- moč in sodelovanje z upravnimi in nekaterimi podjetji, polit. organizacijami in aktivistov. Vse to je rodilo tudi znatne uspe- he v zblizevanju taborniške in mladinske organizacije. Zadnji dan dela je 22 kandidatov opravilo tudi izpit za vožnjo z mopedom s povprečno oceno 4, s čimer je bilo najlepše potr- jeneno uspešno delo moto kro- ka v brigadi.

»Ljudstvo, ki ima tako mladi- no kot ste vi, je vredno svo- bodne, je vredno življenja. Ta- ka mladina je dostojna zahva- la žrtvam, ki so padle... Z lepim spominom se bomo po- gosto vračali k vam in naše ljudi bom vzgajal na vašem

»Zato, ker ste sami pokazali toliko poguma in pripravnosti v vašem uspešnem delu v brigadi, računajte v bodoče tudi na pomoč skupnosti!« je v pozdravnem govoru med drugim dejal sekretar OO SZDL Roman Ogrin.

primeru, povsod pa bom tudi tolmачil plemenitost vašega delarja... Tako je med drugim povedal v pozdravnem pi- smu ob zaključku brigade mladim sodelavcem direktor opekarne Zalog tov. Jože Dole- nce.

Takim čestitkam se pridru- žujemo vsi, ki smo spremlja- li delo brigade in smo z njo vred veseli velikega uspeha doslej najuspeš- nejše lokalne akcije v Novem mestu! Brigade, ki ji bodo sle- dila, bodo prav gotovo znale postaviti taborniški dom, vse mladine in tabornikov našega mesta in okraj! Že to, kar je prvica TMDB naredila letos, je dragocen pečat ljubezni mladi- nosti do dela in potrdočljive vztraj- nosti pri uresničevanju nalog, ki so si jih postavili.

Pojasnilo

V seznamu udarnikov Stud- entske MDB »Jože Slak-Sil- vo« v Žužemberku je v zadnji številki Dolenjskega lista po- pomoči izpadlo ime udarnice Marije Turk, kar s tem dopol- njujemo.

Ob zadnjem brigadirskem tabornem ognju v nedeljo 31. julija zvečer v Zalogu: zadovoljstvo, ponos, sreča navdajajo požrtovalne brigadirje, ki so uspešno zaključili enome- sečno akcijo za postavitev taborniškega doma v Novem mestu.

Mladina se jih spominja

V soboto je odšla na avtomobilsko cesto v Srbijo XIII. novomeška srednješolska MDB »MILKA ŠOBARNATAŠA«. Objavljamo drugi del spominov na nedavni obisk predstavnikov OK LMS Novo mesto pri starših oziroma sorodnikih narodnih herojev, po katerih so letos mladinske delovne brigade našega okraja na zveznih akcijah povzele svoja imena.

V Velikem Podlogu pri Krškem nas je sprejela mama Milke Kerinove. Rekla nam je: Obiskovalcev imamo do- volj, seveda največ mladine, ki me najraje obišče. Tudi spominsko ploščo smo ji po- stavili. Milka je hitro spozna- la, kaj nam prinašajo okupa-

torji, zato je kmalu odšla v Novomeško četo. Na prehodu na Stajersko so jo Nemci uje- li. Kasneje je pobegnila in se pridružila Pohorskega bata- ljona, ki je tragično padel 8. januarja 1943. leta. Tež nesre- če se je ognila slučajno: v bol- nišnico je spremljala narod-

»Se pridite!« sta nam dejala vnučka mama Kerinove Milke v Velikem Podlogu pri Krškem (na levi: spominska plošča Zveze borcev narodnemu heroju Milki Kerinovi).

na akcijo Milke, ko so napada- li sovražno postojanko. Nika- kor je niso mogli zavzeti, Milka se je približala trdnjavi, skozi okno zagnala steklenico bencina in zažgala gnezdo. Več podobnih akcij je izvedla in se izkazala z izredno hrabrostjo. Se veliko bi lahko povedala, zlasti o njenih prvih dnevih borbe za lepše življenje. Tako si je želela, da bi bil njen prispevek čim večji. Močno si je želela, da bi vse to uživala ali usoda ni dopustila. Ostal pa je nanjo nepozaben spomin, zato je prav, da se je spominja da- našnji mladi rod...»

Veliko smo se pogovorili še o marsičem, seveda sta sode- lovala tudi mala vnučka. Naša matere herojev se ne bodo začudile, ko bodo prejele od brigadirjev pismo, ki jih bo seznanilo z njihovim življe- njem na avtomobilski cesti. Objubile so nam, da bodo kljub temu, da slabo vidijo, odgovorile na pisma, ki jih bodo povezala z brigadirji, ki so prevzeli ime sina ali hčere v prizadevanju za doseganje čim lepših uspehov. Kajti bri- gadirji so tisti, ki uresničujejo načrte, za katere so se borili mladi heroji.

Brigadirji bodo ob povratku obiskali mame in jim predali spominske albume, ki bodo prikazovali življenje brigade in se pogovorili o vsem, kar so lepega doživeli pri gradnji in utrjevanju bratskih vezi.

nega heroja Dušana Kvedra. V letu 1943 je bila delegatka štajerskih borcev na kongresu Antifašistične fronte žna. Po vrnitvi pa politični komisar. Zlasti ne moremo pozabiti

Ob bogatih in širokih krilih nam letošnija meda, da pač ustrezno manj zahtevnim in akromnim, kaže tudi preproste oblike, v kroju nekoliko po- dobne predianskim vrečam, le da jih obvezno nosimo s pa- som.

ZA NAŠE BRALKE POIZKUSITE!

ZELENJAVNA PASTETA

1 kg paradižnika, 1 kg me- snate paprike, pol kilograma čebule, glavico česna, 3 deli olja, sol po okusu.

Papriko operemo, opečemo na štedilnikovi plošči ali v pečici, zložimo v posodo, pokrijemo in pustimo, da se znehta. Nato jo olupimo, očistimo peščevje in zmelejemo na mesoreznil. Paradižnik blanširamo (polje- mo z vročo vodo), olupimo in odstranimo peščevje ter zme- ljemo kot papriko. Čebulo in česen sesekljamo.

V kozico s celim loščem da- mo olje, da malo zarumeni, do- damo česen, papriko in para- dižnik. Mešamo in pražimo to- liko časa, da voda izhlapi in se zelenjava razpusti. Pasteto damo v kozarce, zalijemo z oljem in zavežemo. Hramimo na suhem, zravnem in temnem prostoru. Pasteto uporabljamo kot namaz na kruh ali za do- datek k omakam.

BEZGOV SOK:

1 liter bezgovega soka, tri četrti kilograma sladkorja.

Oprane bezgove jagode osmu- kamo s pečljem z vilicami, jih zalijemo v dobro položeni po- sodi s toliko vode, da sega do vršne jagode in kuhamo dobrih 5 minut, da počijo. Potem naj stoji še nekaj minut, nato pre- cedimo sok skozi poparjen pr- tič. Sok s sladkorjem dobro prevremo, ga vročega do vrha nalijemo v vroče steklenice in takoj zamašimo z gumijastimi zamašili ali dvojnimi celofanom. Ohlajenim steklenicam nalep- mo listke z imenom in letnico ter jih shranimo na hladnem, suhem in temnem prostoru.

Bezgov sok pijemo kot mali- novce z vodo, z mineralno vodo ali z mlekom. Vroč razredčen sok je dobro domače sredstvo proti prehladu.

Mama narodnega heroja Milke Šobarjeve-Nataše nas ni mogla sprejeti, sprejela pa nas je Milkina sestra Lojzka, in nam radevolje povedala o Mili.

»Po končani šoli se je Milka pričela zanimati za narodno- osvobodilno gibanje. Vstopila je v Cankarjevo brigado in kmalu prišla v štab. To ji ni preveč ugaajalo, zato je prosila, da jo pošljejo v operativno enoto. Seveda so upoštevali

»Milka je s hrabrostjo vedno presenečala tovariše v četi... nam je povedala njena sestra Lojzka.

njeno željo. S svojimi dejanji je pokazala, da je odlična bo- roca. Naj samo omenim njeno akcijo s sanitetnim materia- lom, ki ga je prinesla na var- no kdaj vsem oviram. Dalje junaško borbo Milke in tova- rišev, ko so se znašli v jekle- nem sovražnem obroču. Milka je s svojim junaštvom vilia borcem tak pogum, da so se brez izgub prebili iz obroča. Kadar so borci videli Milko, jim ni bilo težko, vedno jim je dajala zgled, kakšen mora biti skojevec. Poleg Milke sta padli Milica in Tončka.»

Tako nam je povedala Lojz- ka. Zmohli smo jo pri oranju, zato jo nismo hoteli preveč nadlegovati; bližala se je noč in pred orajo je bil še precej- šen kos nezorane zemlje. Ko sem se spuščal proti Lazam, mi je misel že dolgo uhajala nazaj v malo vasico in na to- plo zavetišče, ki so ga imeli naši borci pri Šobarjevi dru- žini.

Slavko Dobl

Dopisujte v Dolenjski list!

Dve zmagi nad Karlovčani

ZVEZNA ATLETSKA LIGA

Nedeljako srečanje najboljših novomeških in karlovških atletov in atletinj se je končalo s ponov- nimi zmaganji obeh novomeških ekip. Neprav se nastopili odboj- nišči. Pri moških nastopila ekipa ekspana vodila, ogorčena borba za prva mesta, se ni uresni- čilo, kajti tudi Karlovčani so na- stopili nekoliko oslabiljeni in to je povzročilo, da je bila razlika v točkah v obeh konkurenčnih pre- cejih velika v korist domačih — pri moških 55 točk (10.420 : 9.843), pri ženskah pa celo 1.032 točk (6.899 : 5.867). Na tekmovalju so tekovali tudi po običajnem ločovanju za dvojele. To je prineslo pri moških zmago Karlovčanom z 6255, pri ženskah pa Novomeščankam s 25,5 : 25,5, vendar se je skupen dvojele končal s tesno zmago novomeškega Partizana z rezultatom 81,5 : 87,5 — soraj je s štirimi toč- kami razlika. Da je pri tekovalju po finiših tabličnih takšna razlika v točkah v korist domačih je vzrok v tem, da so nekateri tek- movalci novomeškega Partizana dosegli zelo dobre rezultate (Penko v metu krogle celo 833 točk, Potr v skoku v višino 785 itd.) in da so rezultati domačih tekmovalcev in tekmovalki v povprečju kvalitetej- ši kot rezultat gostov.

Pri moških je najboljši rezultat po finiših tabličnih dosegel Igor Penko v metu krogle — 833 točk, takoj za njim pa sta skakalca v višino Potr in Markulin, ki sta dosegla 785 točk. Ostali tekmovalci so dosegli več ali manj povprečne rezultate (od 70 točk — 960). Med ostalimi naj pohvaljivo Isteniča v teku na 400 m, Derganca v teku na 3000 m in Belčiča v skoku v višino. Slednji je prvi skakal z novim trebušnim stilom (stradle) in navzlic zelo mehikemu začetku dosegel svoj najboljši rezultat (165 cm). Z novim načinom skaka- nja je začel tudi Potr in dosegel običajni rezultat — 180 cm.

Ženska ekipa je dosegla precej slabši rezultat kot v prvem kolu, to pa je posledica slabe forme ne- katerih tekmovalki, ki malo treni- rajo, in odsotnosti nekaterih bolj- ših tekmovalki, ki se iz nepravil- nih razlogov tekmovalja niso udeležile. Najkvalitetnejši rezultat je dosegla Goršičova v teku na 800 m — 741 točk, odlikovale pa so se tudi obe tekmovalke v metu krogle. Presenečljivo slabo sta ska- kali Količkova in Gantarjeva v višino, kjer sta zaostali za svoji- ma običajnimi rezultatom za ce- lih 10 cm. Ker je ženska ekipa v primerjavi s prvim kolum nazado- vala za skoraj 300 točk, je je ogra- ženo prvo mesto v LRS, ker je Klavžur tokrat dosegel soliden rezultat — okoli 7200 točk.

TEHNIČNI REZULTATI

MOŠKI:

100 m: Zabelj (Nm) 11,5 min (K) 11,9; Kipeš (K) 12,0; 400 m: Pav- šič (K) 14,2; Kipeš (K) 14,4; 800 m: Goršič (Nm) 2:29,2; Barbič (Nm) 2:36,5; Peretič (K) 2:40,1; — štafeta 4x100 m: N. m. 58,2; Karlovac 48,3. Skok v višino: Kotnik, Gantar (obe Nm), 116 in Pizent (obe K.) vs 130; skok v daljino: Mijavšek (K) 445 cm, Svedliček (Nm) 428 cm, Kosem (K) 417; met krogle: Kotnik (Nm) 16,48 m Vidmar (Nm) 10,30, Facan (K) 9,20.

Po sedanjih rezultatih sta obe novomeški ekipi se na prvem me- stu v LRS. Pri moških je takoj za njimi Triglav iz Kranja, med- tem ko je pri ženskah celjski Klav- žur zaostal je za 2 točki. Če ne bodo dosegli Novomeščani v tretjem kolu, ki bo 20. avgusta v Karlovcu, več točk, se lahko zgo- di, da ekipi (posebno ženski) izgubita prvo mesto. Zato v bodoče več resnosti pri treningih, več discipli- ne, pa bo uspeh popoln!

Takole je šlo v Zalogu iz dneva v dan: na stolnoe opke so v juliju izdelali in premetali brigadirji in krepko pomagali pri izpolnjevanju letnega proizvodnega plana.

V »Sutjeski« taboru bratstva v Dolenjskih Toplicah

Dopoldanski dež je malce zmešal štrine in naš obisk v Dol. Toplicah odložil na popoldne. Okrog petih smo se znašli pred šolo, kjer so nam povedali, da so pionirji še »doma« in da jih bom tam tudi še našel...

Mahnil sem jo po dobro shojeni poti in še čez mostiček, pa me je že zajel prijeten hlad. Že ob vodi sem opazil dva pionirja, ki sta nabirala cvetje in se pogovarjala o tabornem ognju. Da, bila sta od »tam zgoraj«. Se malce v hrib in bil sem zagledal na srebri napisno desko. Pray sem prišel — v TABOR SUTJE- SKA v Dolenjskih Toplicah.

Ravno so imeli goste iz Ljubljane, neko komisijo, ki je zaključevala pregled in pohva- lila urejenost ter organizacijo kot celoto. S to- varišico REZKO PIRCEVO, taborovodjo, sva se le pozdravila; pustila me je, da sem kar sam malce pogledal dot okoli. Plateno na- selje obsega 4 velike šotore, pred katerimi so mali vrtički in napis: PARTIZAN, BRAT- STVO, POBJEDA IN CRVENA ZVEZDA. Da. Notri pa res čisto in vse pospravljen! Seveda je ob strani še nekaj malih šotorkov za ose- je, ambulanto in radijsko postajo. Sredi tabor- niške je bil že pripravljen — taborni ogenj. Za- stave vseh republik z državno na sredni povel- da, da živi tu Jugoslavija v malem — pionirji iz vseh republik, po deset iz vsake, v resni- čnem bratstvu. To sem tudi takoj opazil. V prijaznem gozdičku za šotori so se pripravla- le posamezne skupine za večerni nastop in čul sem govore vseh naših narodov in besede »tovarišica«, »drugarica« so se mešale v tem življaju. Čutili je bilo slavnostno razpolo- ženje, saj so se že začeli oblačiti v pionirske krože. Tam ob mizi je bilo še posebej živo. Pristopil sem in tovarišica je zbirala in ure- jala novo številko »Tabornega pionirja«, ki je nato »išel« na posebej pripravljeni deski. Iz vsake republike po en pionir je po svoje opisal kak dogodek iz taborjenja, pa izlet v Sotesko, Žužemberk, kopanje in ostalo življe- nje. Mall pionir iz Bovca je napisal kar pesni- ko. Skoda, da ni tu prostora za kak odlomek iz te »številke«, ker kaže res pravo sliko tega

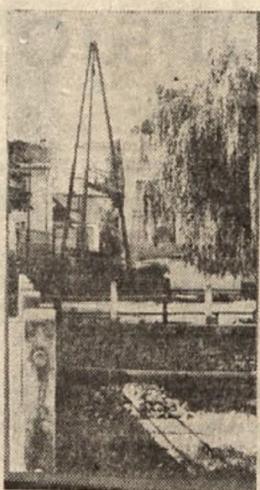
lepega in prijetnega življenja v gozdičku nad Dol. Toplicami. Kar mimogrede sem se zapletel v pomenke z malimi gosti. Posebno pogumno mi je pri- povedoval mladi pionir iz Zrenjanina; od tam jih je kar deset, so zastopniki republike Sr- bije, ker so v njihovem odredu JOVANA JO- VANOVIČA-ZMAJA bili v letošnjem šolskem letu najboljši v Srbiji in za nagrado so poslali v Slovenijo svojih najboljših deset pionirjev. Res, tudi zvečer so se izkazali kot dobri pevci in recitatorji. Pohvalil je domačo pionirsko poljedelsko zadrugo — kot najboljšo v Banatu in številne krože ter lastno stavbo — Pionir- ski dom. Tudi male Crnogorke iz Budve, Petro- vca in Bara so pohvalile naše kraje in Do- lenjsko, posebno pa gozdove! In pogumni Li- čani, pa pionirka iz Vrbovin, Gospica (zastop- niki Hrvaške) so se mi pohvalili. Makedonci so prišli iz Gostivara in okolice, a Slovenci iz Ljubljane ter gornjega Posočja od Kobarida do Bovca. Res, samo zdrave in vesele pa medsebojno prijateljstvo se spleta med njimi! Ko je padel na taborišče mrak, so pionirji razpostavili klop in kmalu je bil prostor poln domačinov, gostov iz zdravilišča in iz Novega mesta, pa tudi mladinci-taborniki iz Celja, ki so njihovi sosede, so prišli na slavo. Zagorel je taborni ogenj in ko je pionirka iz Zrenjanina pozdravila številne goste in na- povedala program, je že zadonela pesem »Sre- di pušk« in po slovensko tista »Lepo je v naši domovini biti mlad...« Tovariš Jože je po- vedal mladni nekaj ob 23. juliju, nakar smo skoro v enopolnarnem programu spoznali pe- sem, plese in recitacije od Triglava do Ohrida, zglede o naših herojih, borcih in pionirjih, ki so med NOB ustvarjali današnji novi čas... Vmes pa je domača radijska postaja pripra- vila tudi posebno presenečenje, ko je prenesla v eter nekaj točk programa s tega večera. Končno so še Celjanci nasuli v nekaj »sketih« svoj del in zaključili lepo slavo. Le težko smo se ločili od prijaznih pionir- jev ter jim zaželeli še veliko lepih, sončnih dni med nami na Dolenjskem! Marjan Traitar-Udo

Janezu Šobarju v spomin

V preteklem tednu je v Dol. Toplicah umrl po dolgotrajni in mučni bolezni tovariš Janez Šobar, bivši kovač in marljiv prosvetni sodelavec. Še kot mladenič je bil soustavitelj Bralnega in pevskega društva v Toplicah leta 1905. Kulturno prosvetno udejstvo-

vanje, ki je potekalo v Topliški dolini takrat v znameniti boji proti nasprotnikom naprednih sil. V prvi svetovni vojni je prišel v rusko ujetništvo, po vrnitvi pa je spet delal v društvenem življenju domačih Toplic. Vnet sodelavec je bil tudi v Sokolu, ki so ga ustanovili l. 1920. Druga svetovna vojna mu je prinesla mnogo gorja in preganjanja. Že leta 1941 se je pridružil osovobodilnemu pokretu z vso družino. Sinovi so bili borci; izmed njih je eden padel, drugi pa se je ponesrečil kot jugoslovanski pilot že po vojni in umrl. Italijani so zaveznega Šobarja večkrat zaprli in mučili. Fašisti so mu zažgali tudi hišo, vendar so prav takrat na klice, da prihajajo partizani, na vrat na nos zbežali iz Toplic, tako da so domačini ogenj urno pogasili brez večje škode. Nekoč so Šobarja doma dobili belogardisti; v imenu kralja Petra so ga odpeljali proti Dol. Sušicam, da bi ga tam ustrelili. Stal je že

pred puškami in le srečno na ključje ga je rešilo smrti. Zaradi njegovega požrtvovalnega dela za svobodo ga je ljudstvo izvolilo in poslalo kot svojega odposlanca na zbor v Kočevje v jeseni 1943. Bil je odbornik okrajnega odbora Novo mesto, po vojni pa med ustanovitelji KZ v Toplicah. Trpljenje med vojno mu je zrahljalo zdravje; obrti ni mogel več opravljati, končno pa je težko obolel. Kako priljubljen je bil po kojniki, se je videlo na pogrebu. Tu so se od pokojnika poslovili predstavniki organizacij in mnogo ljudi. V imenu prosvetnih društev mu je pred hišo ob krsti spregovoril D. Gregorc, ob odprtem grobu pa v imenu organizacij in obč. odbora ZB tov. Bogo Komelj. Peljo so tudi pevci PD Dušan Jerab, godba Svoboda iz Straže in igralec Zlatinka. Naj bo zasluženemu rodoljubu ohranjen med nami lep spomin!

Tik glavne zdravilišne stavbe v Dolenjskih Toplicah vrtajo za novimi izviri termalne vode. Topličani si od del mnogo obeta, posebno še, če bodo tako uspešni, kot so bila v Smarjenskih Toplicah.

D. G.

Zadovoljstvo na Vinici

Prebivalci Vinice in okolice so skupno z vojniki in oficirji enote podpolkovnika Vida Jeriča slovesno praznovali dan vstaje slovenskega naroda 22. julij. Na igrišču ob Kolpi sta se najprej pomerili nogometni moštvi JLA in Bele krajine. Zmagali so nogometaši JLA z rezultatom 3:1.

Po nogometni tekmi je sledila proslava, združena s kulturnim programom. Na njej je govoril viniški prvoborec Janez Vitkovič, predvsem o prirajah za vstajo, o vstaji in o njenem razvoju ter pomenu. Za govornikom so nastopili vojniki enote podpolkovnika Jeriča iz Novega mesta s petjem, z recitacijami in s krajšimi igrami iz časa NOB. Vojaška godba iz Karlova je lepo dopolnjevala in povezovala program. Prebivalci Vinice in okolici so bili z nastopajočimi zelo zadovoljni in so jim izrazili zahvalo in priznanje z navdušenim ploskanjem. Proslavi je sledila prijetna prosta zabava.

Preteklo sredo je imel občinski komite mladine v Sevnici redno sejo. Na njej so zaradi odhoda sedanjega predsednika Ivana Jelerja izvolili novega predsednika. V bodoče bo delo komiteja vodil Stanko Vovk iz Mizarske zadruge. Na seji so tudi sklenili, da bo komite v bodoče delal še bolj kot kolektivni organ mladine v občini.

Delavska univerza je organizirala pripravljajni tečaj za 11 slušateljev, ki bi se radi vpisali na višjo komercialno šolo v Mariboru. Sedaj se na rednih predavanjih pripravljajo na sprejemni izpit na tej šoli.

na cesti nisi sam!

Veliko veselje pa tudi nemalo skrb je doživela družina veterinarja Radoševića iz Begov Manastira. Njihova osemletna hčerka Rajka, učenka prvega razreda osnovne šole, je dobila veliko nagrado Komunalne banke v Osiljku, glavni dobiček zrebanja za prizadevne varčevalce - potovanje okrog sveta, ki bo trajalo 150 dni.

Mala Rajka je bila vsa premalo srečna, da bo potovala okrog sveta, toda oče in mati sta imela hude skrbi, kaj naj počnejo z nenavadnim dobičkom, saj otrok res ne more sam na tako dolgo potovanje. Nazadnje se je stvar zadovoljivo rešila: uprava Komunalne banke je privolila, da gre na pot tudi spremljevalec, Rajkin oče. Odpotovala sta sredi julija z našo ladjo "Trebinje" z Reke za Pirej, skozi Sueski prekop v Indijski ocean do Bombaja, v Džakarto, Hongkong, mimo Avstralije v Tokio in Jokohamo, od tu pa v San Francisco. Ustavila se bosta v lukah Južne Amerike, nato pa bosta odplula čez Atlantski ocean in obiskala Dakar, Alžir, od tu odplula v Genova, Neapelj in Benetke ter se vrnila na Reko. Tako bo mala Rajka potovala okrog in okrog sveta.

Rajka potuje okrog sveta

Veliko veselje pa tudi nemalo skrb je doživela družina veterinarja Radoševića iz Begov Manastira. Njihova osemletna hčerka Rajka, učenka prvega razreda osnovne šole, je dobila veliko nagrado Komunalne banke v Osiljku, glavni dobiček zrebanja za prizadevne varčevalce - potovanje okrog sveta, ki bo trajalo 150 dni.

»TISKANINA«

Tovarna tiskanega blaga v Kranju

SPREJME VEČ nekvalificiranih delavcev (moških) za delo v skladiščih in za priučitev na strojih.

Pogoji: da so zdravi in da imajo odslužen vojaški rok. Samska stanovanja bodo na razpolago konec meseca avgusta.

Plača po novem pravilniku o razdeljevanju osebnih dohodkov. — Hrana v tovarniški menzi.

Osebnostne ponudbe sprejema Kadrovski oddelek podjetja.

Novomeščani nismo tega dovolj zavedali! Spomnili so nas na to otroci, ki vedo, da mora biti ulica, v katero dan za dnem prihajajo gostje, res čista in vzorna.

Koristno delo otrok z Brega je vredno posnemanja, ulica pa, ki so jo počistili, naj bo vzgled vsem mladim plevala v našem mestu!

V ponedeljek 1. avgusta je bil novomeški živilski trg zelo dobro založen. Prodajali so: jajca po 18 din komad, gobe po 190 din kg, solato po 35 din kg, kumare in peso so dajali na komade, peteršilj na šopke, fižol po 80 din kg, hruške, jabolke, slive in ringlo pa po 70 din kg. Naprodaj so bili tudi razni okrasni izdelki, razne jolice, otroška konfekcija, razna semena in sadike ter rože v lončkih. Na koncu tržnice so prodajali tudi ribe.

Rodila je Verona Golob iz Novega mesta, Trdinova 41 - deklico, Suzana Stančanik iz Novega mesta, Komandanta Stanca 32 - deklico, Fani Kraševac iz Novega mesta, Koštalova ulica (nova hiša) - deklico.

Ponesrečil se je Ivan Kotar, ključavničar iz Novega mesta, Vrhovčeva 11; vjaki mu je stisnil dno roko in mu poškodovalek kazalec.

Skoraj vsakdo, ki pride v Novo mesto, si ogleda Breg, ki je prava zanimivost, saj so o njem že slišali pripovedovati ali pa so ga videli upodobljeno na platnih raznih akademskih slikarjev. Morda se

Novice iz Sevnice

Sevnici pridejo skoraj taboriti taborniki iz Radeč. Dober način izdelništva so si izbrali delavci iz Kopitarne. Dva dni zaporedoma so vozili člane tega kolektiva avtomobili v lepo Logarsko dolino. Zaujimajo tam nagajal dež, delno tudi sneg. Za ta izlet je prejel sindikat kar 190 prijav, kar je svojevrsten rekord za Sevnico.

Aktiv LM v Jugotanimu pripravlja izdajo prvega mladinskega lista v občini. JEZICA bo izšla prvič ob 10. obletnici delavskega samoupravljanja nadaljeval pa bi po zmnoženo stih, dogodkih in času. Ta no voustanovljeni aktiv mladine je tudi že priredil izlet na Partizanski vrh, kjer so se prav dobro počutili.

Te dni slavi tovariš Janko Šiška v Straži 50-letnico življenja. Mnogi, zlasti starejši, se ga spominjajo ob tej priložnosti kot nekaj zelo znanega športnika-motorista. Tovariš Šiška je bil enkrat državni prvak na motornih dirkah, nešteto krat pa je dobil številne diplome, odlikovanja in pohvale. Tudi v povojnih letih se je pogostokrat vozil s svojim belim BMW motorjem; kot uslužnega in dobrega tovariša se ga spominjajo tudi mladinski aktivisti, saj je na-

pravil prenekatro vožnjo iz Novega mesta v Suho Krajino in drugam za naše organizacije. Vedno tih, skromen in vendar je imel vedno dovolj znanosti, prijateljev in tovarišev, najbolj pa ga pozna kolektiv podjetja »NOVOLESE« v Straži kot marljivega in dobrega tovariša, NOB ni šla mimo našega Janka. Kot pošten rodoljub.

Ljubzen od svobode in domovine je zapečatil tudi s krvjo, saj je bil težko ranjen in je ostal 50-odstotni invalid. Po osvoboditvi se je vrnil v Stražo; svoje nekdanje podjetje je dal v skupnost, sam pa se je vključil v »Novolesov« kolektiv ter marljivo izvrševal vse naloge. Tovariš Janko Šiška je član ZKI, SZDL, Zveze borcev in ZROP.

Kolektiv »Novolesa« v Straži iskreno čestita tovarišu Janku ob šiljenskem jubileju ter mu želi še mnogo let sreče, zdravja in zadovoljstva!

Deklica — radost vse vasi

Bogata slavonska vas Satnica je pred nekaj meseci doživela veliko radost: rojstvo deklice. Vseh 750 vaščanov je z veseljem pozdravilo ta dogodek, kajti to je po treh letih prva deklica, rojena v tej vasi. Čež šest let bo to edina učenka v prvem razredu osnovne šole.

»JUGOTANIN« SEVNICA

kupuje neomejene količine kostonjevega taninskega lesa pod ugodnimi pogoji.

Trije noži na sodnikovi mizi

Trije žepni noži, last treh bratov, izmed katerih je eden žalostno končal letos desetega maja na posledicah 24 vbodov z enim od teh nožev in zavoljo drugih poškodb...

Sodni senat petih novomeških okrožnega sodišča je 28. julija razpravljal in sodil v zadevi krvave družinske tragedije, ki se je odigrala v hiši kmetja Jožeta Gorenca na Vrhu pri Sentjerneju letos desetega maja zvečer. Če bi kratko odgovorili na vprašanje glavnega vzroka krvavega bratovskega obračuna, bi lahko rekli: nasledstvo na očetovi zemlji.

Gorenčeva domačija premore 25 hektarov zemlje, kar se smatra za precej veliko posestvo. Gospodar Jože Gorenc je imel tri sinove, dva iz prvega in enega iz drugega zakona. Vse je kazalo, da bo očetov naslednik na posestvu prvorojenec Jože. To je stari Gorenc tudi kazal ob vsaki priložnosti. Ko je doračal drugi sin, se je očetova simpatija glede naslednika na posestvu pričela nagibati k drugemu sinu. To je zbudilo pri starejšem sinu bolešno ljubosumje in kot kaže tudi besno sovraštvo. Po pripovedovanju priče je Jože zanemarjal delo na domačem posestvu, na katerem je prejel garal, in hodil na delo drugam. Zaradi tega je večkrat prišlo do prepira in tudi pretepa z domačimi. Priče in domači so opisali Jožeta tudi kot nasilnega človeka, ki je rad grozil.

Tudi dva dni pred krvavo tragedijo je prišlo do pretepa. Brat Valentin in polbrat Marjan sta Jožeta prišla, ker je pončil razgrajal in grozil. Marjan ga je že med spajanjem preiskal, če ima pri sebi nož. Valentin pa ga je potem v pretepu poškodoval s kolom. Usodnega večera je baje Jože spet grozil Valentinu z nožem. Nastal je pretep, ki se je iz razsvetljene hiše prenesel v vežo. Vanj

se je vmešal tudi polbrat Marjan. Med pretepom je Valentin dobil vbodjalj z nožem v vrat, Marjan pa (kot trdi) tudi več udarcev po glavi. Kako se je stvar odigrala ni mogoče točno dognati, ker je eden izmed udeležencev v grobu. Dejstvo je, da je Jožetov nož prišel v roke Valentinu in ta nož se je potem štirindvajsetkrat zabodel v Jožetovo telo, predvsem v prsni koš in hrbet ter mu prizadel več smrtnih poškodb. Jože je najprej oblezal na veznem prigu, potem pa po nekaj korakih oblezal za vedno na vrtu. Razen vbodov z nožem je sodno medicinska komisija ugotovila še več drugih poškodb, med drugimi tudi teptanje s čevlji.

To je nekaj dejstev iz dogodka, ki jih je zbrala preiskava in ugotovilo sodišče. Med temi dejstvi pa je še nekaj značilnosti, ki kažejo na značaj ljudi, katerim je kot kaže, grabljenje dobrin glavni in edini življenjski smoter.

Bratova odnosno sinova smrt, čeprav tako tragična, je bila za družino nekako olajšanje, češ, sedaj je vendar enkrat konec z njim. Oče je na sodišču izpovedal, da je tisti večer, ko je prišlo do uboja, spal (sam ne ve ali na peči ali v gornji sobi) in ni slišal prepira. Ko so mu po odhodu sodne komisije organi Ljudske milice dovolili, je mrtvemu in krvavemu sinu vzel iz žepa denarnico in spravil njegov denar. Sezul mu je tudi čevlje, rekoč, da bodo še prav prišli...

Valentin Gorenc je bil obsodjen na tri leta strogega zapore, Marjan Gorenc pa na eno leto strogega zapore. Pri izreku sodbe je sodišče upoštevalo vrsto olajševalnih okoliščin, zlasti to, da je bil Valentin napaden in tudi poškodovan v usodnem pretepu. Sodba še ni pravomočna.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Čedenski koledar

Četrtek, 4. avgusta - Dominik Petek, 5. avgusta - Marija Sobota, 6. avgusta - Vlasta Nedelja, 7. avgusta - Kajetan Ponedeljek, 8. avgusta - Miran Torek, 9. avgusta - Janez Sreda, 10. avgusta - Lovrene

KINO

ČINOMELA: 5. in 7. avgusta ameriški barvni film »Mlad lev«, 9. in 10. avgusta nemški film »Nedokončana zgodba«.

DOL. TOPLICE: 6. in 7. avgusta francosko-italijanski film »Avanture Casanova«, 10. in 11. avgusta madžarski film »Nedeljska romanca«.

KOSTANJEVICA: 7. avgusta: ital. film »Očeje in otroci«, 10. avgusta švedski film »Nasmeh poltne noč«.

MOKRONOG: 6. in 7. avgusta francoski film »Monsieur 19«.

METLIKA: 6. in 7. avgusta film »Bodimo srečni«, 10. avgusta film »Dom, v katerem živim«.

NOVO MESTO »KRKA«: 5. do 8. avg. ameriški barvni film »Tri ure do odločitve«, 9. do 12. avg. francoski kriminalni film »Lift pogube«.

SEVNICA: 7. avgusta ameriški barvni film »Dajna obzorja«.

SENOVOJ: 6. in 7. avgusta italijanski film »Kruh, ljubzen in ljubosumnost«, 10. in 11. avgusta francoski film »Glavna ulica«.

SEVNICA: 6. in 7. avgusta francoski film »Nepomembni ljudje«.

TREBNJE: 6. in 7. avgusta italijanski film »Vrnitev v življenje«. Predstava v nedeljo ob 16. in 18.30 uri.

ZUZEMBERK: 7. avgusta ameriški barvni film »Vzhodno od raja«.

MALI OGLASJI

PRODAM SOBNO KREDENCO, štiri stole in mizo - orehov furnir. Skrabl. Jerebova 20, Novo mesto.

PRODAM VEČJE KOLICINE kotne letvice za parket po ugodni ceni. Podpečan Mitroslav, Zupevec 6, Kapele pri Brežicah.

PRODAM takoj vseljiv mljn na vodo in električno v Trebnjem na Dol. Cena ugodna. Informacije v gostilni Pavlin, Trebnje.

PREKLETI

Prekletcem, kar sem govorila o Neži Teropišč iz Orejja 24, pošta Smarjeta, Macedoni Ivana, Orejše št. 23, p. Smarjeta.

OBVESTILA

Zdravstveni dom Novo mesto poziva vse zavarovance, ki pridejo na pregled v Protituberkulozni dispanzer, da prinesejo s seboj zdravstvene izkaznice.

RAZPIS

Uprava za ceste LRS razpisuje delovno mesto materialnega knjigovodje pri Tehnični sekciji Novo mesto. - Pogoji: nižja strokovna izobrazba. Prednost imajo prosilci s prakso. Informacije daje Uprava za ceste LRS, Tehnična sekcija Novo mesto, Ljubljanska 8.

GIBANJE PREBIVALSTVA

V času od 23. julija do 1. avgusta je bilo rojenih 15 dečkov in 17 deklic.

Porok in smrti v tem tednu ni bilo.

PRECNA

Umrli je Sonja Jarc, otrok iz Prečne, stara 3 leta.

Je novomeška narodnišnica

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Milka Božič iz Orehovice - deklica, Angela Zugelj iz Zilja - deklico, Marija Tratar iz Mokronoga - deklico, Alojzija Golobčič z Omoče - deklico, Slavka Maleševac z Dol. Podboršča - deklico, Marija Kastelic iz Sentjurja - deklico, Marija Ramovš iz Kamnja - deklica, Ana Brar z Vrha - deklico, Pepca Lamut iz Črnomlja - deklica, Marija Korelec iz Ljubljane - deklica, Marija Barle z Gor. Podboršča - deklico, Marica Majhan iz Juravskega broda - deklico, Fani Zupančič z Broda - deklico, Slavka Pečjak s Stavce vasi - deklico, Plavštajnar Ljudmila iz Škofje Loke - deklico, Nežka Miklavčič z Gor. Brezovice - deklico.

PREKLETI

Prekletcem, kar sem govorila o Neži Teropišč iz Orejja 24, pošta Smarjeta, Macedoni Ivana, Orejše št. 23, p. Smarjeta.

OBVESTILA

Zdravstveni dom Novo mesto poziva vse zavarovance, ki pridejo na pregled v Protituberkulozni dispanzer, da prinesejo s seboj zdravstvene izkaznice.

RAZPIS

Uprava za ceste LRS razpisuje delovno mesto materialnega knjigovodje pri Tehnični sekciji Novo mesto. - Pogoji: nižja strokovna izobrazba. Prednost imajo prosilci s prakso. Informacije daje Uprava za ceste LRS, Tehnična sekcija Novo mesto, Ljubljanska 8.

GIBANJE PREBIVALSTVA

V času od 23. julija do 1. avgusta je bilo rojenih 15 dečkov in 17 deklic.

Porok in smrti v tem tednu ni bilo.

PRECNA

Umrli je Sonja Jarc, otrok iz Prečne, stara 3 leta.

Je novomeška narodnišnica

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Milka Božič iz Orehovice - deklica, Angela Zugelj iz Zilja - deklico, Marija Tratar iz Mokronoga - deklico, Alojzija Golobčič z Omoče - deklico, Slavka Maleševac z Dol. Podboršča - deklico, Marija Kastelic iz Sentjurja - deklico, Marija Ramovš iz Kamnja - deklica, Ana Brar z Vrha - deklico, Pepca Lamut iz Črnomlja - deklica, Marija Korelec iz Ljubljane - deklica, Marija Barle z Gor. Podboršča - deklico, Marica Majhan iz Juravskega broda - deklico, Fani Zupančič z Broda - deklico, Slavka Pečjak s Stavce vasi - deklico, Plavštajnar Ljudmila iz Škofje Loke - deklico, Nežka Miklavčič z Gor. Brezovice - deklico.

Janko Šiška - čestitamo!

Te dni slavi tovariš Janko Šiška v Straži 50-letnico življenja. Mnogi, zlasti starejši, se ga spominjajo ob tej priložnosti kot nekaj zelo znanega športnika-motorista. Tovariš Šiška je bil enkrat državni prvak na motornih dirkah, nešteto krat pa je dobil številne diplome, odlikovanja in pohvale. Tudi v povojnih letih se je pogostokrat vozil s svojim belim BMW motorjem; kot uslužnega in dobrega tovariša se ga spominjajo tudi mladinski aktivisti, saj je na-

pravil prenekatro vožnjo iz Novega mesta v Suho Krajino in drugam za naše organizacije. Vedno tih, skromen in vendar je imel vedno dovolj znanosti, prijateljev in tovarišev, najbolj pa ga pozna kolektiv podjetja »NOVOLESE« v Straži kot marljivega in dobrega tovariša, NOB ni šla mimo našega Janka. Kot pošten rodoljub.

Ljubzen od svobode in domovine je zapečatil tudi s krvjo, saj je bil težko ranjen in je ostal 50-odstotni invalid. Po osvoboditvi se je vrnil v Stražo; svoje nekdanje podjetje je dal v skupnost, sam pa se je vključil v »Novolesov« kolektiv ter marljivo izvrševal vse naloge. Tovariš Janko Šiška je član ZKI, SZDL, Zveze borcev in ZROP.

Kolektiv »Novolesa« v Straži iskreno čestita tovarišu Janku ob šiljenskem jubileju ter mu želi še mnogo let sreče, zdravja in zadovoljstva!

Jub in zvest Slovenec se je vključil v narodnosvobodilno gibanje, leta 1943 pa aktivno vstopil v borbene vrste. Bil je dober mitraljezec-tankist v tankovski brigadi, pozneje pa oficir in komandant prvih tankovskih enot na Dolenjskem.

Drugi razpis za sprejem kandidatov v I. letnik učiteljskega v Novem mestu

Prijave za sprejem na učiteljske sprejema razpisna komisija do vključno 30. avgusta 1960.

Za oddelek v Črnomlju je prostih še 12 mest (tudi za internat), za oddelek v Novem mestu pa 20 mest. V internatu v Novem mestu je prostora samo še za 2 moška in 5 žensk. Zato imajo prednost pri sprejemu za oddelek v Novem mestu kandidisti(-nje), ki si lahko priskrbijo privatno stanovanje ali pa se lahko iz bližnje okolice vozijo v šolo, v proučni najmanj štiri ure, ali želijo v Novem mestu ali v Črnomlju.

Do 30. avgusta 1960 morajo kandidati poslati:

1. Prošnjo, kolkovano s 50 din državnih takse.
2. Spritvevalo (original) o dokončanem 8. razr. osnovne šole.
3. Izpisek iz matične knjige rojstev.
4. Zdravniško spritvevalo.
5. Mnenje šole.

Pogoji za sprejem so:

- a) Zdravje - kar je razvidno iz zdravstvenega spritvevala.

Petnajstletnico osvoboditve pozdravlja delovni kolektiv

Lesno industrijskega kombinata

»SAVINJA«

CELJE

JESENISKA ZELEZARNA je izvozila v prvih petih mesecih letos za 228 milijonov deviznih dinarjev proizvodov. Načrve so izvozili navadno in bodoče žele, pocinkanih cevi in elektrode.

Novomeška kronika

O tem, kako so zanemarjene nekatere novomeške ulice, smo poročali že v prejšnji številki Dolenjskega lista. Posebno pereče je bilo stanje na Bregu, kjer so bile uličice res prave nlive plevela.

Vest, ki je pripovedovala o tem, so prebrali tudi otroci na Bregu. Zbrali so se na kratak posvet, in nato... Starši so jih zažadeno spraševali, kaj jim bo vendar kramp in lopata, ki so jih privlekli iz drvarnice. Šest do dvanajstletni otroci so se spravili nad plevel, ki je zaraščal uličice.

Zbralo se jih je kakih 15. Med njimi so bili tudi taki, ki se bodo šele čez dve ali tri leta seznanili z utesnostjo prvega razreda osnovne šole. Marsikateremu je lopata segala čez klavro. Delali so ves popoldan in nato še drugi dan.

Sedaj ne bodo več pisali, da je naša ulica med najbolj zanemarjenimi v mestu, so govorili Stanko, Mirči, Dančič, Ivi, Slavka, Ranko in še vrsta drugih.

Skoraj vsakdo, ki pride v Novo mesto, si ogleda Breg, ki je prava zanimivost, saj so o njem že slišali pripovedovati ali pa so ga videli upodobljeno na platnih raznih akademskih slikarjev. Morda se

Trije noži na sodnikovi mizi

Trije žepni noži, last treh bratov, izmed katerih je eden žalostno končal letos desetega maja na posledicah 24 vbodov z enim od teh nožev in zavoljo drugih poškodb...

Sodni senat petih novomeških okrožnega sodišča je 28. julija razpravljal in sodil v zadevi krvave družinske tragedije, ki se je odigrala v hiši kmetja Jožeta Gorenca na Vrhu pri Sentjerneju letos desetega maja zvečer. Če bi kratko odgovorili na vprašanje glavnega vzroka krvavega bratovskega obračuna, bi lahko rekli: nasledstvo na očetovi zemlji.

Gorenčeva domačija premore 25 hektarov zemlje, kar se smatra za precej veliko posestvo. Gospodar Jože Gorenc je imel tri sinove, dva iz prvega in enega iz drugega zakona. Vse je kazalo, da bo očetov naslednik na posestvu prvorojenec Jože. To je stari Gorenc tudi kazal ob vsaki priložnosti. Ko je doračal drugi sin, se je očetova simpatija glede naslednika na posestvu pričela nagibati k drugemu sinu. To je zbudilo pri starejšem sinu bolešno ljubosumje in kot kaže tudi besno sovraštvo. Po pripovedovanju priče je Jože zanemarjal delo na domačem posestvu, na katerem je prejel garal, in hodil na delo drugam. Zaradi tega je večkrat prišlo do prepira in tudi pretepa z domačimi. Priče in domači so opisali Jožeta tudi kot nasilnega človeka, ki je rad grozil.

Tudi dva dni pred krvavo tragedijo je prišlo do pretepa. Brat Valentin in polbrat Marjan sta Jožeta prišla, ker je pončil razgrajal in grozil. Marjan ga je že med spajanjem preiskal, če ima pri sebi nož. Valentin pa ga je potem v pretepu poškodoval s kolom. Usodnega večera je baje Jože spet grozil Valentinu z nožem. Nastal je pretep, ki se je iz razsvetljene hiše prenesel v vežo. Vanj

Novomeška opekarna Zalag

Komisija za sprejemanje in odpovedovanje delavcev, RAZPISUJE na predlog delavskega sveta delovno mesto RAČUNOVODJE PODJETJA

Pogoji: srednja ekonomska ali njej enaka šola z znanjem strojeplaja in vsaj enoletna praksa v finančnem poslovanju. — Plača po tarifnem pravilniku. Družinsko ali samsko stanovanje na razpolago.

Nastop zaposlitve takoj ali po pogovoru.

Lastnorodno napisane ponudbe naj interesi skupno z življenjepisom prinesejo osebno ali pošljejo po pošti na UPRAVO PODJETJA.

»TONOSA« tovarna nogavic SAVLJE - LJUBLJANA

Izdeluje raznovrstne kvalitetne nogavice iz sintetičnih vlaken. Poleg tega izdeluje še ženske hlače z drčki in poznane Hols-Hop, ki so posebno primerne za jesen in zimo. — O odlični kakovosti naših izdelkov se prepričajte z nakupom!

Statistiki se pripravljajo

Prilagodnje leto, 31. marca, bo tretji splošni popis prebivalcev Jugoslavije v povojni dobi. Ta popis bo pokazal, kakšne spremembe so se dogodile pri Jugoslovanih od zadnjega popisa leta 1953. Da so te spremembe velike, nam priča razvoj, ki je bil v tem času ostvarjen na vseh področjih, zlasti pa na gospodarskem, kulturnem in zdravstvenem.

Za ta popis prebivalstva se že vneto pripravljajo v Zveznem zavodu za statistiko ter v republiških in okrajnih zavodih za statistiko. Vse je treba proučiti, pripraviti in predvideti za tretjatek, ko bo 120.000 popisovalcev šlo v vse hiše in bodo vpisali v popisnice vsako živo človeško bitje na področju Jugoslavije.

Na pomoč tudi Elektronski center v Beogradu. Ob tem popisu bodo prvič v Evropi vpregli tudi elektronske stroje. Ob popisu leta 1953 je bilo treba čakati eno leto na predhodne podatke, tokrat pa bodo elektronski stroji pomagali, da bomo v enem letu razpolagali že z zaključnimi rezultati, urejenimi v tabele. Z elektronskimi stroji bo mogoče obdelati rezultate popisa ne samo za vsa država in republike, temveč tudi za manjše enote: okraje, občine, tabele z določenimi podatki pa celo za vsako naselje. Tako urejeni rezultati popisa, po teh najmanjših enotah, bodo znatno manj občutljivi za morebitne kasnejše upravno - teritorialne spremembe, s čimer bo večkratno porastla njihova uporabljivost in vrednost.

slovani stanujejo, kako in kaj delajo, kako so se izobrazili, kako dosegli strokovne kvalifikacije, zaposlitev in podobno.

John Kennedy se zadovoljno smehlja v najožjem krogu svoje družine (žena in hčerke), ker je uspel v prvi rundi in postal kandidat demokratske stranke za volitve predsednika ZDA. Njegova visoka zmaga je presejala tudi najbolj optimistična pričakovanja. V volilni kampaniji, ki je zajela vso Ameriko, je najti tudi tole parolo Nixonovih nasprotnikov: »Volite Kennedyja. Igra slabo golf.« To je očitno namigovano na nedavne neveselost z Eisenhowerjevimi potovanjem.

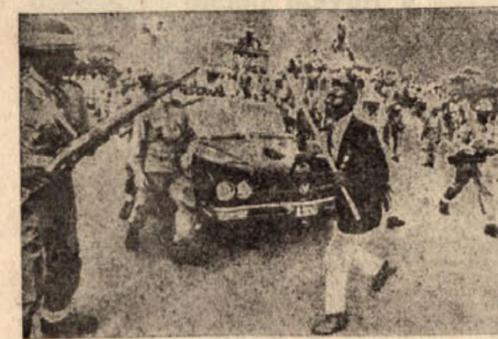
V nekem vzhodnonemškem mestu so se domislili, da bi si privoščili smučanje sredi poletja. Navozili so goro blesčечеga belega prahu - umetnega snega, uredili smučišče in skakalnico, na katero potegne smučarje žičnica. Da bi bil turizem popoln, so ob vnozju uredili še ribnik, ki nadomešča morje.

Navajeni smo že, da beremo o lepih »miss« in njihovih volitvah na vseh koncih sveta. Pretekli teden so se jim pridružili tudi v našem Portorožu 17-letno študentko Carlo Lamesch iz Luxemburga, ki je tu na počitnicah s svojimi starši. Septembra, ko bo »Portoroški teden«, bodo spet nove volitve »Miss Portoroža«. Lepotice, pozor!

»Rodil se je Sabrina sin,« so rekli prijatelji filmskega para Audrey Hepburn in Mel Ferrer, ko je igrala v neki lucernski kiniki povila fantka. Igralka je zaslovela v filmskem svetu s filmoma »Rimske počitnice« in »Sabrina« in od tod videvek njenemu sinu. Filmski par se bo baje septembra vrnil v Hollywood in začel snemati.

Se preden so se začeli v Kongu zadnji neredi in boji, ki so pripeljali vanj čete OZN, je obiskal deželo belgijski kralj Balduin. Doživel je ponizanje, da mu je nek črnc iztrgal sabljo (prizor na sliki) in z njo pobegnil.

VZROKI SPREMEMBE BIVALISČ IN POKLICEV

Uporaba elektronike pa ne bo edina novost tega popisa. Razen glavnih demografskih podatkov bo ta popis zajel tudi nadržnosti: kako Jugo-

Pred šestdesetimi leti

■ Vedno deževje letos raste ne pospešuje, toda grozni nalivi silno škodo delajo. Po vinogradih ni nič redkega, po vodovodnih in trtje s kolmi vred. Za škropljenje in žetvanje je težko čas dobiti, ker redko kedaj je dva dni brez dežja. Ob vodah pa so mnogokrat travniki preplavljeni in trava omešana. Po temeniški dolini je pretečni teden bilo na mnogih krajih toliko vode, da je pokošeno travo vzelo, pa tudi kopicice vzdigovalo; do kolen v vodi so ljudje mrvo z vilami iz vode vlekli ter na voz nakladali.

■ Glasbene Matice šola v Novem mestu sklene šolsko leto v četrtek, 12. t. m. z javno skušnjo, ki bode istega dne popoldne ob peti uri v Citalnični dvorani. — Ako bode vsem ugodno, privedi se v četrtek 5. t. m. popoldne izlet v Sevno pod Trško goro. Ob obeh prilikah prijatelji dobro došli!

■ Novomeški vodovod. Toliko smo se veselili nad ugodno rešitvijo vodovodnega vprašanja, toda, po dolgem času smo že vedno le pri

Mesto golobov in golobarjev

Sombor v Vojvodini bi lahko upravičeno nazvali mesto golobov in golobarjev. Mesto ima 30.000 prebivalcev, ekoran vsaka družina pa goji golobe. Teh golobov je v Somboru okrog 10 tisoč in pripadajo vsem mogočim rasam in pasmam. Največji pones Somborčanov so pa »srčasti« golobi. Izročilo pravi, da so jih bili prenesli iz Turčije in oplemenitili prav v Somboru. Somborčani gojijo golobe že inad 200 let. Nekatere družine imajo prave kronike, posvečene golobom. Za par mladih golobov kake posebno cenjene pasme plačajo somborski golobarji tudi po 12 tisoč dinarjev.

POTNIKI Z DOLENJSKE:
ko pridete v Maribor, obiščite gostinske obrate
HOTELA
»OREL«

■ Glasbene Matice šola v Novem mestu sklene šolsko leto v četrtek, 12. t. m. z javno skušnjo, ki bode istega dne popoldne ob peti uri v Citalnični dvorani. — Ako bode vsem ugodno, privedi se v četrtek 5. t. m. popoldne izlet v Sevno pod Trško goro. Ob obeh prilikah prijatelji dobro došli!

NEKAJ OKROGLIH

»VELIKA« LJUBEZEN
»Zak, kdaj si pa vstopil v Tujsko legijo in zakaj?«
»Bo že kake tri tedne. In sicer zato, da bi pozabil na svojo veliko ljubezen, na... vraga, kako ji je že bilo ime? Aha, menda Elvira.«

V TRGOVINI
»Bonifac, stranica ne verjame, da je tale štof iz čiste volne. Pokaži ji, kako so ga molji prežili!«

LOVSKA RESNICA
Mož prinese domov velikega zajca. »O, danes me pa ne boš prevaral! Videla sem, kako si prišel iz trgovine, v kateri prodajajo divjačino.«
»Res je, ljuba Filomena. Ker sem ujel tri zajce, sem nesel dva prodat.«

BREZ POTREBE
Mati stopi in zagleda sinka, ki si obvezuje krvav prst. »Joj, Tomček, kaj si si pa naredil?« vpraša vsa prestrašena.
»Urezal sem se.«
»Pa nisem slišala, da bi zakokal!«
»Saj tudi nisem. Misli sem, da te ni doma.«

TUS
»Kaj boste kaj delali v nedeljo?« vpraša direktor mlado tajnico.

ITALJANI SE SMEJEJO
»Oh, nič posebnega... Sem čisto prosta,« je polna skrritega upanja odgovorila tajnica.
»No, potem pa lahko pride-te v ponedeljek v službo brez zamude...«

— Preštejva, v kateri hišici je več luknjic!

— Tale pralnik je pa v rešnici najboljši!

Najnevarnejša konkurenca svetovnim sex-bombam vrste Marilyn Monroe in Jane Mansfield je znana angleška televizijska lepotica Sabrina. Ko se je nedavno tega pojavila v New Yorku na neki dobrodelni prireditvi v korist francoske bolnišnice v mestu, je s svojo pojavo vzbudila zanimanje vseh fotografov, ki so je seveda brzi posneli na filme...

»Ptičji raj« izginja

Močvirske ptice bodo kmalu izgubile svoje največje bivališče in shajališče v Evropi. To je Kopačevsko jezero v Baranjski kjer se v nekaterih letnih obdobjih zbere tudi po devetdeset vrst ptic, med njimi zelo redkih, kot so orl-bibič, črne štorčije, beloreplji orli, fazani-štrvarji in druge.

Tega ptičjega raja bo pa kmalu konec, kajti baranjska močvirja, ki so hkrati tudi leglo komarjev, bodo izsušili in spremenili v obdelovalno zemljo. Da bi pa vsaj v muzeju ostal spomin na to naravno izrednost, bo uprava lovsko-gozdnega gospodarstva »Košutnjak« (Kopačevsko jezero je v njenem revirju) najlepše in najzanimivejše vrste ptic pripravila za svoj Muzej lova, ribištva in gozdarstva.

Svojevrsten »morilec«

Decembra 1958 se je neki Salvatore Giaratano iz Floride na Ciciliji peljal z motorjem po glavni ulici. Nenadoma je skočil predenj otrok; voznik je potegnil zavoro, vendar nesreče ni mogel preprečiti. 13-letni Carmelo Mangiafico je zadel z glavo ob pločnik in nekaj dni zatem v bolnišnici umrl.

Istega dne pa je Solarino odšel k svoji žrtvi in ji zaupal, kakšne naloge ima. Niti trenutek ni mislil na to, da bi ubil Giaratano; svojega prijatelja iz mladosti, vendar bi rad dobil denar. Nagovori je mladeniča, ki se je prav tiste dni poročil, naj odide iz Floride in se nekaj mesecev ne pokaže v tem kraju.

Solarino je odšel na določeno mesto in z bencinom polni stari suknjic, da je zgoraj, pepel pa odnesel Mangiaficu. Ta mu je takoj izplačal denar.

Zadeva ne bi prišla v javnost, če ne bi nekoga dne Mangiafico na ulici srečal »ubitega« Giaratano. Bil je ves zaprepačen, ker je naselil goljufu, tožiti pa ga ni mogel. Štirer je vendarle prišla do ušes policiji in pred krajskim je sodišče v Sirakuzi izreкло obsodo: »ubijalca« Solarina je obsodilo zgraditi prevaro na dve leti in osem mesecev zapora, četa, ki je umor naredil, pa samo na osem mesecev, ker so upoštevali, da je to storil zaradi žalosti nad otrokovo smrtjo.

BOGOMIL LILIJA: 4 NA SPREHODU PO MALO ZNANI NOVOMEŠKI OKOLICI

Pred poglavitnimi izviri sva naletela na poti k črpalki na dva manjša studenca. Eden je pred mlino. Prijatelj je posebno zanimal izvir, nad katerim se odpirala nizka votlina. Voda se že po 10 metrih izteka v strugo Težke vode, v deževju pa tako naraste, da bruha z vso silo tudi iz jame. Zato si je vse podatke skrbno zapisal. Neskončno se je razveselil, ko nama je malo nato povedala upraviteljica osnovne šole v Stopičah, tovarišič Fanči Novak, da pravijo temu izviru Treščelček. Nehote sem sam pomislil na znameniti Minutnik v Gorjancih. Kako čudovito modro opazujejo domačini pojave v narodi in jim poiščejo najbolj ustrezno besedo!

Ko sva se namenila v stavbo s črpalko, nama je ljubeznivo zastavil pot strojnik, ki tu vestno opravlja svojo službo. V poslopju, kjer črpa vodo za novomeški vodovod, namreč ne sme pustiti nikogar. Zato sva ga rada ubogala. Ob njegovem spremstvu sva ogledovala lepo pokrajino, sklep doline s tremi glavnimi izviri, od koder se odvaja voda za vodovod. Bila sva tudi pri tretjem, levem izviru, ki je zelo izdaten in zajet šle od leta 1953.

Iz osvetojuče hladne doline sva krenila navkreber v bližnje Stopiče, kjer sva se ogledala v šoli, da se napljuje tam sveže vode in povprašava za pot v Verdun in Sentjošt. Po peščeni poti sva kmalu dosegla kar obsežno vas Verdun, kjer se je odprl lep razgled naokoli. Od tod ni bilo daleč v dolino do bistrice Sentjoške vode, ki se izteka v bližnji potok Klanfar. Tudi ta voda ima močan kraški izvir, ki bi so ga obzidali iz higienskih razlogov. Daje vedno zadostno količino izredno dobre vode, ki se nikdar ne skali. Zato jo tu zajemajo vsi okoličani. Napila sva se je kar iz škafo domačinke, ki je takrat prišla po njo. Od nje sva izvedela, da je že večkrat padla misel, ali ne bi morda kazalo okrepiti novomeški vodovod še s to vodo.

V Sentjoštu sva obiskala cestarja Klemena, ki je poročen s hčerko Beletove mame. Pristrčno so naju sprejeli medse vsi domači in stežka sva jih prepričala, da morava hitro naprej, ker je pot še dolga. Toplo popoldansko sonce in dolga hoja naju je že nekoliko utrudila. Priznava si, kako že hrepeniva po trenutku, ko bova sedla za mizo na verandi Trdinovega hrana v Novem mestu, kjer naju je pričakovala še pred večerom prijetna družba.

Nenadoma sva se znašla v gozdu, kjer je zmanjkalo poti. Tako sva stala pred podobnim problemom kot dopoldne, ko sva iskala prehod k Težki vodi. Na srečo sva hitro dosegla nek potok in se odločila, da mu bova sledila navzdol, saj drugam ne more teči kot proti Cikavi. Nisva se zmotila. Kmalu sva dosegla lepo cesto, ki vodi v Mali Slatnik. Začela se je utrudljiva pot, kajti doslej sva hodila le po mehkih gozdnih in travniških poteh, kjer se je bilo treba izogibati le zamočvirjenih mest. Zjad pa naju je ogmnilo v neznošen prah vsakršno vozilo.

Mimo mlina in velikega izvira potoka Sajsarja sva dosegla glavno cesto in šolsko poslopje na Malem Slatniku. Zavila sva v stavbo, kjer naju je v svojem stanovanju pristno sprejela upraviteljica žena Anica Mihelič, ki tu tudi poučuje. Ko sva si željo pogasila predvsem z mineralno vodo, ki sva si jo najbolj poželela, sva mahnila še k poslednjemu kraškemu objektu, ki je bil ta dan na programu. To je bližnji izvir Slatenski studenc, kamor hodi mlado in staro po pitno vodo. Voda vrez izpod skalovja in prav takrat je prišel po njo domačin, s katerim sva se zapletla v zanimiv pogovor. S tem izvirom je bil posebno zadovoljen Roman, saj je pokazal toplomer komaj 9,5°C, manj kot ta dan v kateremkoli drugem kraškem izviru.

Preostala je še pot v Novo mesto. Nadejala sva se, da naju tja potegne kak avtobus. Kmalu sta pridrveli kar dve vozili, obe napol prazni, a najinih znakov, da naj ustavita, ni nihče upošteval. Kljub temu sva o pravem času dosegla končni cilj v Novem mestu, kjer naju je že pričakoval prijatelj Karel. Nekaj ur se nismo premaknili s sedežev, kajti potek je ob dobri postrežbi in domiselnem razgovoru vsem dobro del. Pri sosednji mizi so bili naši znanci, ki so se tudi pozanimali za najino pot. Tudi o strokovnih zadevah je tekel razgovor, posebno o Sajsarju in Trščaku, kje je prvi in kje je drugi. Odločil sem se, da izlet kmalu ponovim z domačini, ki še malo vedo o zanimivostih svoje najbližje okolice.

PIŠE: *Drago Dresnik*

ZAKAJ OBALI RISE?

Milan Maver

37. Nemca sta se po kratkem posvetu odpravila na ploščad. Kurt je imel vse pripravljeno. Plašno je potegnil z grmovja in si oprl nahrbtnik. Težek zavoj sta dvignila s skupnimi močmi.

»Kadarkoli ga dvignem, se mi zdi težji,« je rekel Kurt. »Sreča, da me smrkavci niso opazili pri delu.«

»Beži, kaj bodo taki otroci!« je rekel Werner.

»Dobro, da je najmlajši izginil,« je rekel Kurt. »Stika po naših starih položjih na drugem bregu.«

»Pojdiva, ne zapravljajva časa s fantin!«

»Samo najmlajšega moram najti, da ga vzamova s seboj.«

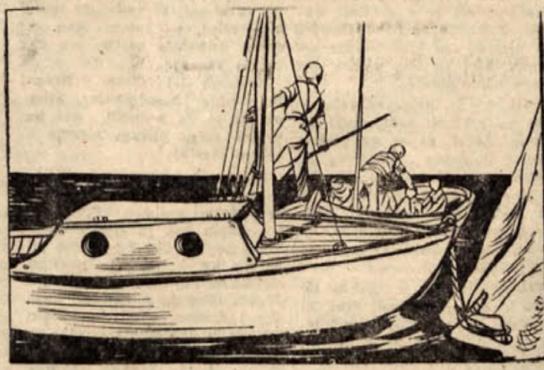

38. »Kar pustiva ga,« je rekel Werner. »Najbrž ne bo ničesar videl. Z onimi takoj opraviva. Tu nimajo telefona in preden se bo paglavce domislili, da sva mu ugrabila prijatelja, bo že prepozno.«

»Ne vem, fant je videti vražje bister.«

»Slišiš, dovolj o tem,« je rekel Werner. »Pohitiva raj!«

Kurt ni več ugovarjal. Skoraj stekla sta po stezi proti svoji baraki. Naložila sta priljago, usnjen zavoj pa postavila pod klop. Werner je sgrabila za vesla, Kurt je opazoval tabor, da bi hod zagledal Mišo. »Dobro je, da je fant izginil,« je mrmral v tolažbo. Njegov pajdaš je naravnal barko proti motornemu čolnu.

39. Jure in Maša sta bila tako zaverovana v lov, ribe, školjke in rake, ki jih je prinášal Bojan, da barke in obeh mož sploh nista videla.

Prvi je naglo pograbil Jureta, drugi je z lahkoto opravil z Mašo. Samo Bojan je videl nevarnost. Hotel je s potopiti, toda oba Nemca sta ga zgrabila in vrgla na tla. Bojan je začel kričati, toda njegov glas je brez moči, slabotno prihajajo izza maske. Kurt je stal razkoračen nad njim in preteče dvignil veslo.

Werner je skočil k volanu. Motor je zabrel in čoln je potegnil za seboj barko. Werner je vrgel Kurtu vrv.